

ŪKINĖ BŪKLĖ

DUODA PAGRINDO ATSARGIAM OPTIMIZMUI

Prieš 13 mėnesių, kada biržos kursai buvo labai nukritę, prezidentas Nixonas pareiškė, kad jei jis turėtų pinigų, jis dabar pirktų akcijas. Tai buvo vienas laimingiausių prezidento pareiškimų -- šiandien akcijų vertė vidutiniai yra pakilusi apie 20%. Bet nepaisant akcijų kurso pakilimo, ūkinė būklė iki šiol nedavė didesnio pagrindo optimizmui. Dirbtini ir natūralūs 'iškarščiavusio' ūkinio gyvenimo suvaržymai iki šiol nepajėgė suvaržyti ūkinio išsiplėtimo blogosios pusės -- infliacijos.

Daugelis ekonomistų priėjo išvados, kad 'natūraliom' priemonėm

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

valstybės išlaidų ir pajamų išlyginimu bei kredito pabranginimu -- išibėgėjusios infliacijos nesusitvarkyti. (Visai sulaukyti infliacijos jau netekta vilties, norima ją išlaikyti maždaug 3% per metus rėmuose.) To pasiekti neįmanoma, nes galingos unijos priverčia įmonininkus pakelti atlyginimus daugiau už darbo našumo pakėlimą, kas veda prie gaminių pabrangimo. Akivaizdoje tokios padėties didėjo reikalavimai didesnės ar mažesnės, tiesiogės ar netiesiogės kainų ir algų kontrolės. Tokie reikalavimai skambėjo taip įtikinamai, kad ir Nixono administracija, nors labai nenoromis, pradėjo rimčiau galvoti apie išikišimą į kainų ir atlyginimo nustatymą, nors pirmieji jos žingsniai šioje srityje buvo labai nedrąšūs. Tik po to kai tarp įmonių ir jų pasiekiamas susitarimas administracija jį įvertina iš savo pusės kaip prisidedantį prie infliacijos paskatinimo ar ne.

Griežtesnės kontrolės reikalavimams didėjant, tik dabar paaiškėjo statistiniai daviniai apie pirmąjį šių metų ketvirtį davė pagrindą atsargiam optimizmui, kad iki šiol imtųsi priemonių rezultatai vis dėlto duos pageidaujama vaisių. Čia vertėtų prisiminti, kad griežtesnių priemonių, didesnio valstybės išikišimo į ūkinį gyvenimą, buvo reikalaujama ne tiek ūkiškais, kiek politiniais sumetimais. Normalus perėjimas iš karo į taikos ūkį visados pareikalauja kai kam labai skaudžių pergyvenimų -- bedarbių skaičius gerokai pašoka. Visos valstybės mastu imant, ūkiškai tai galima pakęsti. Sunkiau tai pernešti administracijai politiniai. Jei bedarbių skaičius aukštesnis kaip 4% valstybė turi imtis dirbtinių priemonių jį grąžinti į 'normalų' stovį. Nūdien jis siekia apie 6%, o tai reiškia, kad valdžia turėtų siekti visų pirma ūkinio atkūtimo, mažiau rūpindamasi infliacijos bėgiu ar jį varžydama griežtesnėmis negu natūraliom priemonėm.

Dabar paskelbti duomenys byloja, kad ūkis gali būti prie atkūtimo slenkščio ar net gal jį jau peržengė. Gross National Product t.y. visos tautos pajamos už gaminius ir patarnavimus per paskutinį ketvirtį pakilo 28,5 milijonais dolerių t.y. daugiau negu bet kada po 2-jo didžiojo karo. Skeptikai nurodo, kad toks pakilimas buvo įmanomas tik todėl, kada po ilgesnio streiko General Motors pradėjo dirbti pilnu tempu, o be to įmonės nori apsirūpinti didesnėmis pieno atsargomis, bijodamos streiko šioje pramonės šakoje.

Kita rodiklė į gerą pusę yra infliacijos eiga. Per kovo mėn. vartotojo mokamos kainos, nepaisant gerokai pabrangusių maisto produktų, pašoko vos trečdaliu vieno nuosimnio, truputį daugiau negu per vasario mėn. Jei taip tęsis toliau, infliacija bus 'pakenčiamam' 3% lygyje. Taip pat ir vidutinis darbininko uždarbis pakilo iki 123 dolerių savaitę gerokai pralenkdamas infliacijos kasinį. Tolimesnė ūkinė plėtotė priklausys iš dalies nuo plieno darbininkų išsiderėto atlyginimo dydžio ir nuo to ar bus streikas šioje pramonėje ar ne.

Dar didesnės įtakos turės eilinių vartotojų nusiteikimas. Nepasitikėjimas ateitimi juos vertė taupyti daugiau negu bet kada. Pereitais metais amerikiečiai į savo taupomasias sąskaitas įnešė per 52 milijonus dolerių, susilaikdami nuo didesnių išlaidų. Jei dabar jie vėl pasidarytų daugiau išlaidų, jie galėtų labai pagyventi ūkinę būklę. Yra ženklų bylojančių už tokį pasikeitimą. Jei reik-

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos Los Angeles skyriaus valdyba, perrinkta antrieiems metams: sekretorius inž. A. Mažeika, pirmininkas dr. J. Jurkūnas ir išdėninkas Br. Dūda. Praeityje kadencijoje skyriaus valdyba sekmingai pasireiškė suruošdama Vaidžanto minėjimą ir J. Gilaudos knygos "Simas" pristatymą, kurie sutraukė daug Los Angeles ir apylinkės lietuvių. Be to, skyrius suruošė kelias gražiai pavykusias gegužines ir pobūvius, o taip pat konsulų dr. Bielskio ir dr. Žmuidzino ir ALT pirminko konferenciją.

L. Kanto nuotrauka

PABĖGIMAI IŠ SOVIETIJOS

Toronto dienraštis "The Toronto Telegram" š.m. balandžio 12 d. laidoje idėjo svarbų Peter Worthington straipsnį apie "tris pabėgėlius, kurie buvo sugrąžinti rusams". Tie pabėgėliai, tai Simas Kudirka, kurio grąžinimas sovietams buvo sukėlęs pasipiktinimo audrą, rusas Boris P. Košelev, taip pat pernai lapkričio mėn., siekęs laisvės Japonijoje ir trečiasis sovietų fizikas, Vladimir Tkačenko, prieš keleris metus britų grąžintas rusams.

Kanados dienraščio bendradarbis, nurodęs į Simo Kudirkos žygį, jo grąžinimą, įvykio pasėkas toliau nušviečia Botų, administracija dar turi vieną priemonę ūkiniam pagyvinimui. Tai būtų nuo mokesčio atleidimas tos įmonių pelno dalies, kuri būtų investuota į gamybos priemonių padidinimą. Tos priemonės tačiau nenorima griebtis dėl infliacinio charakterio.

Dar kartą priminus infliaciją: -- Vakarų Vokietijoje, kurios aukso atsargos šių metų pradžioje pralenkė JAV, laukiama, kad per šiuos metus kainos pakils 6%.

riso Košeleva atveji. Košelevas buvo atplaukęs su sovietų laivu į Japoniją ir vėliau, paslaptinomis aplinkybėmis buvo grąžintas sovietams. 33 m. amžiaus jūrininkas Košelevas pasišalinęs iš rusų prekinio laivo, atgabėjęs statybines medžiagas į šiaurinės Japonijos uostą Shioyama. Jis pasiekė Tokio ir japonų policija Košelevą pasodino į kalėjimą, nes jis buvęs "nelegalus imigrantas". Japonų dienraščio "Mainichi News" žiniomis, teismas Košelevą teisė š.m. vasario mėn. Esą, buvęs sunku susikalbėti ir japonas teisėjas nesupratęs pakartotinių rusų teigimų apie tai, kad jis nenorės grįžti į Sovietų Sąjungą. Košelevas buvo nubaustas, lygtinai, nes "neteisėtai atvyko į Japoniją", dvejais metais ir atsidūrė džiuvininkų klinikoje. Rusai vis reikalavo Košelevą išduoti, nes, panašiai kaip ir Kudirkos atveju, ir jis buvo kaltinamas kriminaliniu nusikaltimu. Vėliau pasklido žinia, kad šis rusas dingęs iš klinikos ir "repatrivęs" į Sovietų Sąjungą. Apie tai patyrė, gavęs žinių iš minėto japonų laikraščio, New Yorko dienraštis "Nvoje Ruskoje Slovo".

Kanados dienraštis pažymėta apie abejojimus bei įtarimus. Esą, Košelevas galėjo būti iš liginės pagrobta rusų pareigūnų. Be to, manoma, kad rusų perduodant kažkokį vaidmenį suvaidinusi ir JAV ambasada Japonijoje.

Košeleva ateitį nesunku numatyti. Iš jo praeities teiginiai, kad jis savo metu, dėl kelių rublių vagystės, buvo nubaustas aštuonerių metų priverčiamo darbo stovyklos bausme, vėliau patekęs į prekinį laivyną ir 1970 m. vykdė žygį į laisvę. Kudirkos ir Košeleva atvejai priminė J. Tautų Žmogaus teisių deklaracijos ir Ženevos

konvencijos straipsnius ir... jų pažeidimą.

Dar didesnę mislę sukėlė prieš tris su puse metų Anglijoje buvęs įvykis su 25 m. amžiaus rusų mokslininku, dr. Vladimiru Tkačenko. Britų žvalgybai -- Scotland Yard patyrus, kad Tkačenko rusų, per prievartą, buvęs automobiliu gabenamas į Londono aerodromą, britams pavyko Tkačenką išgabenti iš lėktuvo, turėjusio skristi į Maskvą. Tačiau... 48 valandoms prastinkus, Tkačenko buvo grąžintas rusams, beveik be sąmonės, apsvaigęs...

Įvykis Vakaruose nebuvo pamirštas. Paaiškėjo, kad šiuo atveju svarbų vaidmenį turėjo Ivan Šiškin, tuo metu vadovavęs sovietų žvalgybai Vakarų Europoje. Dar paaiškėjo, kad britų gydytojais, Tkačenką išlaisvinus iš rusų rankų, ištyrinėję jauną mokslininką, radę, jog Tkačenko buvo apsvaigintas, rusams panaudojus vaistų, kraujui pavojingų, injekcijas. Britų nuomone, tik rusai tegalėjo, panaudoti priešnuodžius, išgelbėti mokslininko gyvybę. Todėl britai, prisibijoję, kad Tkačenko nemirtų Anglijoje, įgrąžinę rusams. Šie, kalini atgaivinę, reikia manyti, įsipasituntė ar įpriv. darbo stovyklą ar ... į nervų kliniką.

Pagaliau, visai neseniai gauta žinių, kad britų istaigos Hong Konge jau pradėjusios grąžinti atgal, į komunistinę Kiniją pabėgėlius, laisvės siekėjus.

Komjaunuolis Demčenko pasirinko laisvę -- apie tai Amsterdam, Olandijoje balandžio 14 d. skelbė dienraščiai. Eugenijus, Dimitrijaus sūnus, Demčenko, 24 metų amžiaus jaunuolis, specialistas propagandos srity, atsidūręs Olandijoje, nutarė pasilikti Vakaruose.

(Nukelta į 2 psl.)

IŠ VISO PASAULIO

• WASHINGTON praeitą savaitę demonstravo prieš karą Vietnamo apie 200,000 asmenų. Panaši demonstracija įvyko San Francisco, kur dalyvavo apie 125,000 žmonių. Washingtono mitingas tęsėsi apie 5 valandas.

• IZRAELIS padarė demaršą Prancūzijai dėl pardavimų Libijai kovos lėktuvų, kurie, jei įsijungus į arabų federaciją, galės būti panaudoti kare prieš Izraelį.

• SOVIETAi sekmingai susigrąžino erdvėlaivį Sąjuz 10 su astronautais, kurie šeštadienį išbandė priartėjimą, susijungimą ir atsiskyrimą su dirbtina mokslinė "sala" erdvėje Saliut.

• LIUTERIS, Kalvinas ir didžiama Bažnyčios ekskomunikuotų greitai bus amnestuoti. Taip sifilo Vatikano teisės kano reformos komisija su popiežiaus pritarimu. Ateity ekskomunikavimo bausmės nebus taikomos ir ekskomunikuotei galės būti laidojami religinėmis apeigomis. Šis pakaitimas palies ir persiskyrusius, kurie naujai susituokė. Iki šiam laikui jie negalėjo naudotis religiniais patarnavimais.

• DUBČEKAS, buvęs Čekoslovakijos galva, kurį po "Pravos pavasario" Maskva nušalinė, dabar, kaip rodo nuotrauka, vokiečių laikraštis Bild Zeitung, einas miškų ir ežerų departamente mechaninių priemonių užveizdos pareigas. Kai pernai gruodžio 15 d. jis prisistatė tarnybom, darbininkų buvo džiaugsmingai sutiktas ir jam užsakė uniformą, bet iš sandėlio buvo gautas atsakymas: "Nėra". Darbininkai užprotestavo: "Tai dėl draugo Dubček!" Kitą rytą uniforma buvo pristatyta.

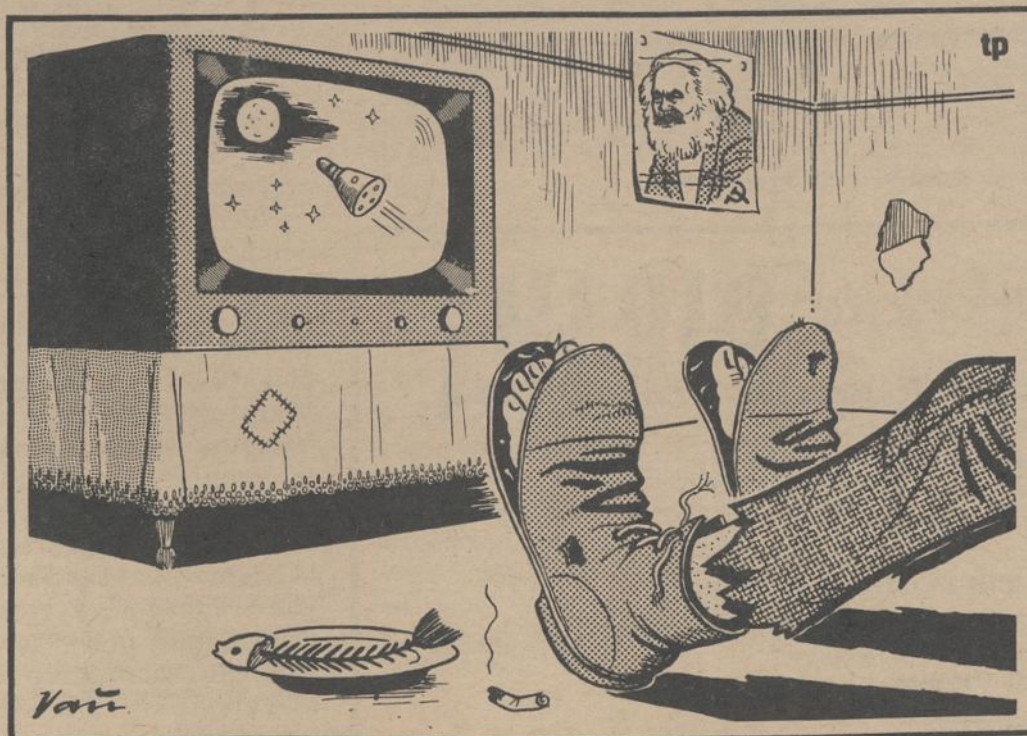
• ANGLIJOS parlamente 20 atstovų konservatorių nutarė balsuoti prieš Anglijos įstojimą į Bendrąją Europos Rinką. Motyvas: jei Anglija įstos į bendrąją rinką, tai Europos žvejai turės teisę žvejoti Anglijos vandenyse, kurie yra žuvingesni už Europos.

• BREŽNEVAS įvedė dvigubą tarifą žydams, norintiems emigruoti į Izraelį. Tiek kurie neturi jokių diplomų moka 900 rublių, o mokytieji po 1000 rublių už kiekvienus studijų metus.

• AMERIKA dar paliks Europoje, mažiausiai iki 1972 m. liepos mėnesio, 285,000 savo karių.

• ANGLIJA stato pirmąjį karo laivą iš plastinės medžiagos. Tai minų gadytojas, kuris bus nuleistas dar šią vasarą.

• SOVIETAi kreipėsi į italų specialistus, kad padėtų praveisti greitkelių aplink Maskvą.

Sovietijos gyventojai "džiaugiasi" naujais laimėjimais erdvėje...

Australijos padangėje

ANTANAS LAUKAITIS

Australijos didžioji sala, apimanti apie 8 milijonus kvadratinį kilometrų ir teturinti vos 14 milijonų gyventojų, yra vienas iš žemynų, kurį su pavydo akimis žiūri milijonai vargingai gyvenančių artimųjų kaimynų, paskirų Azijos tautų gyventojų. Tai suprasdama, Australijos vyriausybė, tuoj pat po antrojo pasaulinio karo, pradėjo savo intensyviąją emigracijos programą, kurios sukūryje ir apie 20,000 lietuvių atvažiavo į čia. Normali emigracija Australijoje buvo visą laiką daugiau ar mažiau propoguojama ir pavyzdžiui Šiaurės Australijoje yra nemažai gyvenančių kiniečių nors vėliau jie pamažu išsiplėtė ir po visą Australiją.

Šiuo metu Australijoje galima būtų sutikti kas 10-tą gyventoją, kuris būtų emigrantas ir tarpe jų kas 20-sis yra italas ar graikas. Paskiriose didžiuosiose Australijos miestuose, kaip Sydneyje, Melbourne, Brisbanėje yra tiesiog atskiros didžiulės italų ir graikų kolonijos ir net paskiri jų priemiesčiai, kurie turi tarpusavio stiprų sugyvenimą, krautuves, laikraščius, radijo programas ir panašiai. Australijos emigracinė linija europiečių atžvilgiu yra labai palanki ir kiekvienas atvažiuojantis gauna didelę kelionės išlaidų paramą, kai anksčiau pati kelionė būdavo visiškai nemokama už ką naujasis ateivis turėdavo atlikti dviejų metų privalomojo darbo sutartį.

Nors įvažiavimas europiečiams ir yra gana lengvas, tačiau tuo pačiu patekti į Australiją spalvotosios rasės Azijos gyventojams yra labai sunku ir daugeliu atvejų visai neįmanoma, kas su pasipiktinimu yra vadinama Australijos "baltoji politika". Pagal tarptautinį Colombo planą, kiekvienais metais į Australijos visus universitetus yra priimama tam tikras skaičius Azijos tautų studentų ir jų visas, ar bent didžiulę dalį išlaidų, apmoka pati Australijos vyriausybė. Šie studentai savo atostogų metu daugumoje dirba paskirus privačius darbus, tačiau baigus universitetus, jiems dėl jų spalvotosios rasės nėra leidžiama pasilikti nuolatiniam gyvenimui Australijoje, kas labai dažnai atvejaus yra Azijos paskirų tautų spaudoje išskellama su dideliu karteliu, primenant, kad toks mažas skaičius gyventojų negali valdyti tokius didelius ir svarbiausius turtingus žemės plotus.

Be italų ir graikų, kurie daugiausiai atvažiuoja iš savo kraštų pačių neturtingiausių rajonų, vieni iš seniausių ir daugumoje labai gerai čia įsikūrusių emigrantų, yra vokiečiai. Pats pagrindinis vokiečių gyvenimo centras yra Pietų Australijoje, vadinamajame Barrosa slėnyje ir jo apylinkėse. Čia daugumoje yra įsikūrę vokiečiai iš Bavarijos ir Šilezijos provincijų, kurie pabėgo nuo religinių Prūsijos karaliaus Frederiko III persekiojimų. Jie, pradėję gana skurdžiai, savo nepaprastu darbštumu šį puikų slėnį padarė didžiausiais vynuogynų plotais ir šiandien ne tik Australijoje, bet ir daugelio pasaulio kraštų Barrosa vynai yra labai gerai žinomi ir populiari. Iš šiuos išstius naujai pastatytus kaimelius, vėliau virtusius mažais miesteliais, vokiečiai atnešė savo kultūrą, meną ir architektūrą, kuri ir iki šiandien yra išlikusi pilname savo grožyje ir jų šiuos miestelius kiekvienais metais aplanko tūkstančiai turistų, ne vien dėl to kad nemokamai paragavus jų skaniųjų vynų, bet tuo pačiu aplankius ir šią vokiškąją Australijos dalį. Kiekvienais metais jų ruošiami vyno festivaliai yra pagarsėję visoje Australijoje ir jie, kaip ir pačioje Vokietijoje, tęsiasi eilę dienų. Karo metu šiame slėnyje gyvenimas buvo šiek tiek aprišęs, nes daugumoje vokiečiai ir italai turėjo nemažus suvaržymus, tačiau jau šiandien tas viskas yra pamiršta ir kiekvienas vokiečių emigrantas yra labai respektuojamas ir gerbiamas čia, nes daugumoje vokiečiai yra ne eiliniai darbininkai, bet kvalifikuoti specialistai. Didžiuosiose miestuose jie turi savo vieningas bendruomenes, finansiniai yra stipriai pajėgūs ir turi nemažą įtaką visame Australijos gyvenime.

Iš pokarinių emigrantų patys pirmieji į Australiją atvyko pabaltiečių transportai, todėl ilgus metus ne tik pabaltiečiai, bet ir visi naujieji emigrantai buvo vadinami "Balts" vardu, kas vėliau, važiuojant vis daugiau ir daugiau naujųjų ateivių ir jų tarpe pasitaikant vienokių ar kitokių nesusipratimų, pabaltiečių geram vardui ne buvo per daug naudinga. Užtruko kuris laikas, kol šis vardas prisimiršo, pakeičiant "Naujųjų australų", "Naujųjų ateivių", emigrantų ir daugeliu kitų vardu, labai dažnai italus, graikus ir kitus Pietų Europos kraštų gyventojus pavadinant ir gana negražiais vardais, kai šiauriniai europiečiai visuomet būdavo ir yra artimiausiu skaitomi, juos išskiriant iš kitų tamsiaodžių.

Iš naujųjų pokarinių emigrantų didžiųjų grupių yra lenkai. Jų visoje Australijoje yra priskaitoma apie 130,000, kas maždaug sudarytų apie 1%. Turint tokį nemažą skaičių čia jų ir gyvenimas yra platesnis kaip lietuvių, nors jie tokios bendros tarpusavio organizacijos, kaip mūsų Lietuvių Bendruomenė neturi. Tarpusavyje jie tvarkosi daugumoje lokalinio pobūdžio organizacijomis, Sydneyje turėdami kelis savo klubus, apie kuriuos ir sukasi visas jų gyvenimas. Su lenkais lietuvių Australijoje sugyvena labai gerai, kartu dirbdami ir bendradarbiaudami eilėje naujųjų ateivių organizacijų. Savo laikraštyje, kurio redaktorius J. Dunin-Karwicki yra labai geras lietuvių draugas, dažnai galima rasti įdomių žinių iš rytų Europos ir Lietuvos.

Be kitos didelės ukrainiečių grupės, kurie tur būt Sydneyje yra patys didžiausios ir materialiniai geriausi bendruomeniniai gyvenime įsikūrę, turėdami savo puikius klubus, bažnyčias ir kita, mūsų broliai latviai, būdami taip pat savo skaičiumi daug gausingesni Australijoje, yra čia gana vieningi ir neblogai susitvarkę.

Praėjus kone 25 metams nuo pirmosios pokarinės didžiosios emigracijos, Australij vyriausybės ir dar daugiau paskiri australai labai daug ko pasimokė iš savo daromų klaidų emigrantų atžvilgiu. Jų bandytas noras tuoj pat naujai atvykusius ateivius asimiliuoti su pačiais australais ir jų gyvenimu, buvo labai nevykęs ir jau senai pakeistas daugiau laisvės turinčiu įsigyvenimo būdu, duodant laiko naujai atvykusiems patiems įsitraukti į jų naująjį gyvenimą, paimant iš jo kas yra geriausia ir tuo pačiu duodant ir iš savęs kas yra šiam kraštui naudingiausia. Todėl nenuostabu, kad šiandien jau daugumas buvusių pirmųjų pokarinių emigrantų vaikų yra baigę šio krašto aukštusios mokslius, užima daug aukštų ir reikšmingų darbų pozicijų ir tuo pačiu yra plačiai įsitraukę ne tik į ūkinį ir ekonominį, bet ir politinį Australijos gyvenimą. Nenuostabu todėl yra šiandien, kad ir visas Australijos gyvenimo vaizdas per tą 20-tį metų yra labai pasikeitęs, pradėdamas nuo puošniųjų ir gerųjų mies-

NAUJI VEIDAI TRAVIATOJE

JURGIS JANUŠAITIS

„Praeitin nuskubėjo gražių, darbinių ir nusių Chicago Lietuvių Operos veiklos penkiolika metų. Šis darnus, susiklausęs ir niekada ryžto nestokojąs kolektyvas gegužės 1, 2 ir 8 d.d. Chicagoje, Marijos aukštesn. mokyklos auditorijoje trim G. Verdi "Traviatos" spektakliais, sakytume gana kukliai, bet nuoširdžiai atžymės savo veiklos sukaktį ir ta proga atšvęs Lietuvos Valstybinės Operos aukštinį jubiliejų.

Gaila, kad šiame suaktyviniame spektaklyje neturėjo progos dalyvauti Lietuvių Operoje ilgus metus ir įvairiose operose pagrindines partijas dainavę mūsų solistai Dana Stankaitytė, P. Bičkienė, A. Stempuzienė, R. Mastienė, Stasys Baras, Jonas Vaznelis, Vl. Baltrušaitis ir kt.

Taip likimas susiklostė, kad šiuos suaktyvinius metus teko ženklinoti "Traviata" kurioje mūsų pagrindinės ope-

PABĖGIMAI IŠ SOVIETIJOS

(Atkelta iš 1 psl.)

Olandų dienraštis "Telegraf" skelbia, kad Demčenko lydėjo į užsienį išvykusią sovietų studentų grupę. Jis jau anksčiau buvo svarstęs žygį -- pasilikti Vakarų krašte.

Minėti studentai viešėjo keliuose Pietų Amerikos kraštuose, tačiau Demčenkai nepatiko tų kraštų režimai. Kai grupė, į Sovietiją grįždama, atvyko į Olandiją, Demčenko nusprendė: jau atėjo laikas pasitraukti. Š.m. kovo mėn. 22 d. jis, niekam nepastebėjus, pasitraukė iš viešbučio ir kreipėsi į olandų policiją ir paprašė jam suteikti politinį prieglobstį. Nors sovietų ambasados Hagoje pareiškė darė žygių su Demčenko pasimatyti, jis griežtai atsisakė kalbėtis su rusais. Paklaustas, kodėl jis pasitraukė iš Sovietų Sąjungos, Demčenko atsakė: "Komunizmas jau išsisėmęs, jis trukdo krašto plėtrai. Būtinai perversmas krašte" -- tokią pasitraukusio nuomonę nurodė olandų dienraštis. (E)

tų restoranų, kurių savininkai yra daugumoje užsieniečiai ir kuriuose jau ir eiliniai australai užmiršo savo tradicinį "steiką su čipsais", su malonumu pasirenka ką nors europietiško ar užsienietiško ir baigiant didžiulėmis naujųjų pastatų statybomis, paskirais didžiausiais bizniais ir kita, kur labai didelę įtaką turi tie buvę "naujieji australai", atnešę į šį naują milžinišką kraštą ne tik savo darbo jėgą, bet taip ir dalį savo kraštų kultūros, taip aiškiai matomos dabartinėje Australijoje.

ros pajėgos neturėjo galimybės dalyvauti.

Tačiau "Traviata" žavus kūrinys, niekada ne nusibostas ir šios operos galima klausytis ir klausytis.

Chicago Lietuvių Opera "Traviatą" statė 1966 metais. Menai, suokiu dideliu pasisekimu praėjo net 5 spektakliai. Ir sukaktims atžymėti ši opera, be abejo, tinka. Tik šiame sezone "Traviata" susilaukė taip pat dviejų Violetų ir keletos naujų veidų.

Prieš penkis metus statytoje "Traviatoje" gėrėjomės taip pat dviem Violetom: Metropolitan Operos soliste Lilija Šukyte ir Violetos partijoje debiutavusia Daiva Mongirdaite. Anuose spektakliuose abi Violetos buvo žiūrovų nepaprastai šiltai suiktos ir spektakliai praėjo pasigėrėtinai.

Šiais metais statomoje "Traviatoje" sutinkame Violetos partiją dainuojančias: premjeroje ir paskutiniame spektaklyje Daivą Mongirdaitę o sekmadienio spektaklį dainuos viešnia iš Kanados Gina Čapkauskienė.

D. Mongirdaitė

Daiva Mongirdaitė solistės karjerai yra gerai pasiruošusi. Ji baigė Boston University School of Fine and Applied Art operos ir dramos studijas 1962 m. Dainavimo mokėsi pas Emilia Ippolito, buv. Metropolitan operos solistę ir Lorrein D. Gregorio, Milano La Scala solistę. Paskutinių penkerių metų laikotarpyje yra davusi du recitalius Jordan Hall, Bostone, koncertavo New York Academy

of Music su orkestro palyda. Taip pat davė visą eilę iškilų koncertų lietuviams Kanadoje, Los Angeles, Rochesteryje, Detroite ir Bostone. Bostono katedroje su 100 asmenų amerikiečių chorą, diriguojant J. Kačinskui ir filharmonijos orkestru atliko religiniame koncerte Te Deum. Solistę Daivą Mongirdaitę muzikos kritikai ir amerikiečių spauda šiltai sutiko ir gerai vertino.

Gi lietuviai Daivą Mongirdaitę prisimename ne vien tik iš "Traviatos" bet taip pat ir "Gražinos", kurioje ji šauniai išdainavo Ramunės partiją, sukurdamą pasigėrėtiną Ramunę.

Be abejo ir šiuose Traviatos spektakliuose Daiva Mongirdaitė su dėmesiu ir smalsumu laukiama, nes ją chieagiečiai tikrai jau senokai begirdėjo.

G. Čapkauskienė

Gina Čapkauskienė Chicago Lietuvių Operoje ir Violetoje nauja, tačiau dėmesį patraukianti. Ją esame girdę koncertuojant. Ji turi gražų balsą, didelį pajėgumą ir jos debiuto chieagiečiai taip pat mielai laukia.

Ji jau eilę metų dainuoja Kanadoje, Montrealyje. Ją gerai vertino Kanados spauda, pažymėdama, kad ji galinti atlikti ne tik koloratūriniam sopranui skirtus veikalus, bet taip pat ir lyriniam bei dramatiniam sopranui. Ji sekančiais metais išvyksta į Austriją ir Grazo operoje bus pagrindinis koloratūrinis sopranas.

Tad kaip matome "Traviatos" spektakliuose sutiksime dvi Violetas, kurios jau dabar su pagrindu kelia būsimų žiūrovų didelį susidomėjimą.

Be minėtų Violetų ir senų scenos vilkų Algirdo Brazio, Stefan Wicik, Juliaus Savrimavičiaus, Broniaus Maciukevičiaus, sutiksime ir visai naujų veidų, dainuojančių kituose vaidmenyse.

Nerija Linkevičiūtė dainuos Foros, Margarieta Momkienė -- Anninos, Bernardas Prapuolenis -- Barono, Vytautas Marčiukaitis -- Markizo, Viktoras Petrikonis -- Violetos tarno Juozapo ir Pranas Olis -- Floros namų tarno partijas.

Naujos pajėgos, nauji bandymai, naujos pastangos Chicago Lietuvių Operai taip pat išeina į naudą; duodama progą pasikreikšti ir naujiems talentams.

Į "Traviatos" spektak-

lius įjungimas Jaunučio Puodžiūno, V. Karosaitės baletas, kuriame matysime šokant ir Chicago Lietuvių Operos net 8 šokėjas.

Scenos apipavidalinimu sielojasi ir rūpinasi jaunas ir talentingas dailininkas Jurgis Daugvila kurio paruoštos dekoracijos būsiandos neperkrautos, skoningos ir su maža bus atsiektą daug.

Skaitlingą Chicago Lietuvių Operos chorą ruošia chormeisteriai A. Stephens ir A. Gečas, akomp. Mindaugas Mačiulis. Gi visų darbų baigiamąją naštą neša vyr. meno vadovas, režisierius maestro Aleksandras Kučiūnas.

Baigiant šias kelias pastabas, tenka trumpu žilgsniu stabtelėti prie skaitlinių, ženklinančių Chicago Lietuvių Operos didžius darbus. Per penkiolika metų ji pastatė 14 operų, jų tarpe dvi lietuviškas "Gražiną" ir "Daną" ir G. Verdi Requiem, kuris prilygsta operos pastatymui.

Šiose operose ir Requieme dainavo viso 43 solistai ir visuomenei duota 46 spektakliai. Šiuos spektaklius aplankė 65.000 žmonių.

Šie keli nebyliai skaičiai liudija, kokius didelius darbus atliko Chicago Lietuvių Opera, savo veiklos kelyje palikdama mūsų kultūriniam gyvenimui gražų kraitį.

Kiek daug širdies, meilės, ryžto, darbo valandų, aukos ir sveikatos paaukojo apie 80 asmenų metų metais besisielodami ir dirbdami, kad prieš 15 metų gimęs kūdikis augtų, tvirtėtų ir kad lietuviams išeivijoje neštų garbę ir džiaugsmą.

Šia proga su pagarba prisimename operos su manytojus Vytautą Radžį, A. Dzironą, Vl. Baltrušaitį. Operos valdybų pirmininkus -- V. Radžį, V. Jušką, A. Kulį, S. Skaisgirį ir dabartinį pirmininką G. Kazėną.

Širdyje nešiojame didelį dėkingumą mūsų solistams, choristams, režisieriams, meno vadovams, technikiniam personalui, kurių nėra įmanoma suminėti trumpame reportaže. Tegul jie už tai atleidžia. Tačiau jų visų darbų sužymėjimas išvalgas apžvalgininkas, rašydamas šio darbus kolektivo -- Chicago Lietuvių Operos nuveiktų darbų kelią.

Šia proga, belaukiant "Traviatos", Chicago Lietuvių Operai tegalime tarti nuoširdų ačiū už atliktus darbus, jų visada prisiminti, jų visokeriopai remti ir linkėti, kad ji dar ilgus metus išliktų gyva lietuviškoje scenoje.

Viešėdami Chicagoje aplankykite

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ —

PARAMA

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAZEIKA

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

K a i n o s — ž e m o s — Pasirinkimas didelis.

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

WANTED
TRUCK SPRING FITTER
AND
FURNACE MAN
Steady work.
WHEELING SPRING SERVICE CO.
23rd & Main St.
Wheeling, West Virginia 26003
304-2330570
(33-37)

NEEDED
TRACTOR OWNER
OPERATORS
PULL LOADS LOUISVILLE KENTUCKY, TO NEW JERSEY OR PHILADELPHIA, PA., AREA OR TO NEW ENGLAND.
216-769-3033
(33-35)

DIRVA THE LITHUANIAN NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

Telephone: (216) 431-6344

SECOND-CLASS POSTAGE PAID AT CLEVELAND, OHIO • PUBLISHED TWO TIMES A WEEK EVERY WEDNESDAY AND FRIDAY BY AMERICAN LITHUANIAN PRESS RADIO ASS'N. VILTIŠ, INC. • SUBSCRIPTION PER YEAR \$13.00 • SINGLE COPY 15 CENTS.

EDITOR VYTAUTAS GEDGAUDAS

DIRVA IŠEINA TREČIADIENIAIS IR PENKTADIENIAIS • PRENUMERATA MEAMS \$13.00, PUSEI METŲ \$7.00 • ATSKIRO NUMERIO KAINA 15 CENTŲ • STRAIPSNIAI TRUMPINAMI IR TAI SOMI REDAKCIJOS NUOŽIŪRA • NESPAUSDINTI STRAIPSNIAI GRAŽINAMI TIK AUTORIAMIS PRASANT • PAVARDE PASIRASYTI STRAIPSNIAI NEBŪTINAI IŠREISKIA REDAKCIJOS NUOMONĘ • UŽ SKELBIMŲ TURINĮ IR KALBĄ REDAKCIJA NEATSAKO.

DVIEJŲ PLOTMIŲ KOVA

Niekas negali ginčyti, kad tam tikras intelektualinis atlydis pastebimas už geležinės uždangos. Tas atlydis yra atsargus priešinimasis politinio režimo diktatui. Tas priešinimasis dar nesurado savo idėinio centro. Bet priešinimasis turi savo siekį. Tai noras turėti laisvės sąlygas kūrybiniam išsiskleidimui, ir turėti šiek tiek garantijas už savo kūrybinį atradimų nebūdumą.

Prieš porą dešimtmečių tai viskas buvo miras ir bailios svajonės. Dabar samizdato talka įmanoma plisti atsargiai ir bailiai opozicinei raštijai. Dabar nėra brutalaus, stalininio teroro, kada samizdato veikla būtų užkrauta tūkstančiais lavonų. Bet pats faktas, kad samizdatas gali reikšti tik pagrindinį metodą, nusako, kad politinio režimo teroras neišnyko, bet igavo kitus rūbus, ir operuoja kitu metodu.

Rusuose baili, atsargi priešrežiminė kova reiškiasi natūraliu kiekvienos opozicijos būdu. Tai liberalizacijos pastangos. Jos visiškai identiškos tokioms pat pastangoms, buvusioms caro laikais. Režimas laiko prislėgęs prie žemės, ir liberalizacija yra natūrali pareiga atsistiepti, atsitiesus, apsidairyti. Ta pastanga liberalėti tačiau yra dar daug bailes, negu buvo caro laikais, nes ir samizdatas teįsdrįsta liesti tik gyvenimo reiškinius, nepatį režimo branduolį. Bet viskas tai yra kova savo namuose su savais ne-naudėliais ir laisvės priešais. Tokia yra atlydis prigimtis pačioje Rusijoje.

Kitaip tai apsireiškia Sovietinės imperijos pakraščiuose, pavergtose teritorijose, ir, aišku, okupuotoje Lietuvoje. Čia opozicijos reikšmės išauga dviejų plotmių požymi. Tai yra netiktai kova su savu policiniu režimu, bet ir kova su atsibrovėliu, su kitos tautos elementu, su diktato ramsčiu, su rusu.

Ta prasme intelektualinė lietuvių kova su policiniu sovietiniu režimu yra sudėtingesnė, sunkesnė ir pavojingesnė. Visa okupuotos Lietuvos intelektualinė viršūnėlė, išugdyta privilegijomis, yra tirštai infiltruota ryškesnių ar blankesnių kvislingų. Prieš lietuvių antisovietinę opoziciją stovi svetimieji prievaizdos ir savieji kvislingai. Tuo geležinė uždanga prieš li-

beralizaciją ir natūralią tautos pastangą tapti, anot Vydūno, "sau žmoniškumui", išblaško silpnas lietuvių opozicijos pajėgas. Dažnai svetimai galvojas lietuvis atrodo savas. Rezistencijos pilna žodžio prasme negali susikurti kaip tik dėl gausaus lietuviškųjų kvislingų infiltravimo lietuviškoje masėje. Galbūt tai ir paaiškina tą keistą faktą, kad pagrindinė lietuvių raštija vis pasitenkina vienu kitu eilėraščiu, kartais išmukusiu užsienį. Nėra epinių kūrinių, nėra romano. Tuo tarpupatys rusai jau garsūs pasaulyje kaip tik savo romanu, ne toleruojamu Rusijoje, bet skambančiu pasaulyje.

Maža ir negausi lietuvių visuomenė turi vestis sunkią liberalizacijos kovą. Tas atlydis nuo brutalaus teroro dar visiškai netvirtas ok. Lietuvoje.

Esą rašytojai, nori pratarti lietuvių visuomenę "sau žmogus" nuotakomis, gali stvertis tik istorinių temų. Istoringa tema jau kalba ir lietuvių savaip suvokta opozicija. Toje temoje atskamba dviejų plotmių kova už savo savitumą. (ar)

Mums rašo

GERBIAMOJI REDAKCIJA,

Maloniai prašome pasiskelbti šį mūsų paaiškinimą:

Atsiliepdamas į Dr. H. Brazaičio straipsnį "Visuomeninės darnos ieškant", Povilas Mikšys 1971. III. 17 "Dirvoje" tarp kita ko rašo:

"Dr. Brazaitis sako, kad mano tezė dėl Bendruomenės noro įvesti 15 savo atstovų į Vliką nėra autentiška, nes tą procedūrą atlikę dr. B. Nemickas, B. Bieliukas ir V. Vaitiekūnas be Bendruomenės žinios. Tegul šie trys vyrai, o ne vienas bičiulis, pasako, kad tą darbą dirbo be Bendruomenės žinios, tik tada tikėsiu."

Turėdami galvoj, kad toks viešai reiškiamas dr. Brazaičiui nepasitikėjimas turi diskriminacijos žymių jo visuomeninei veiklai, norime "Dirvos" skaitytojams paaiškinti, kad Vliko Tarybos komisija, Vliko statuto pakeitimuose siūlydama į Vliko seimą įvesti 15 PLB Valdybos skirtų atstovų, tatau darė tik savo iniciatyvą Vliko labui, be jokio išankstinio pasiaiškinimo su bendruomenės organais. Kai komisijos siūlymas buvo pateiktas Vliko Tarybai ir Taryba atsiklausė PLB Valdybos nuomonės dėl jo, komisiją nuste-

bino PLB Valdybos neigiamas pasisakymas, nepaisant PLB III Seimo priimto atitinkamo nutarimo dėl bendruomenės aktyvaus dalyvavimo Lietuvos laisvinimo organizacijoje, ir netgi nepaisant pačios PLB Valdybos ankstesnio išpareigojimo nesikišti į Vliko organizacijos reikalus, suprantama, ir į jo reformos siūlymus.

KAD JI BŪTŲ GYVA

Dr. Albertas Gerutis

Emilija Čekienė pradėjo reikštis spaudoje dar nepriklausomoje Lietuvoje, tačiau jos publicistinis talentas pilnai išsiskleido tremtyje, ypač po to, kai ji su šeima 1949 metais surado pastovesnį prieglobstį Jungtinėse Amerikos Valstybėse. Šios šalies lietuvių spauda vis dažniau ėmė skelbti jos straipsnius, kurie tuo jau pat atkreipė į save skaitytojų dėmesį.

Autorę iš gimtojo krašto išbloškė antrojo pasaulinio karo siaubingi įvykiai. Kai 1944 negandų metais raudonoji armija vėl priartėjo prie Lietuvos valstybės sienų, ji su šeima kartu su tūkstančiais savo tautiečių sovietinės grėsmės akivaizdoje pasitraukė iš Lietuvos ir atsidūrė iš pradžių Vokietijoje, o po kelerių metų atvyko į Jungtines Amerikos Valstybes, kur pastoviau įsikūrė.

Tačiau Emilija Čekienė nesiribojo vien savo šeimos ir savo pačios gyvenimo tvarkymu. Ji pasinėrė į visuomeninę veiklą, o kaip įžvalgi gyvenimo apraiškų stebėtoja ji ėmėsi lunksnos ir kaip tik čia iškiilo jos ryškūs publicistiniai gabumai.

Ta aplinkybė, kad Emilija Čekienė prabilo kaip publicistė emigracijoje, apsprendė ir jos temų pobūdį. Kaip ir kiekvienai politinei emigracijai, taip ir lietuvių išeivijai, įsikūrusiai Jungtinėse Amerikos Valstybėse, tenka grumtis su

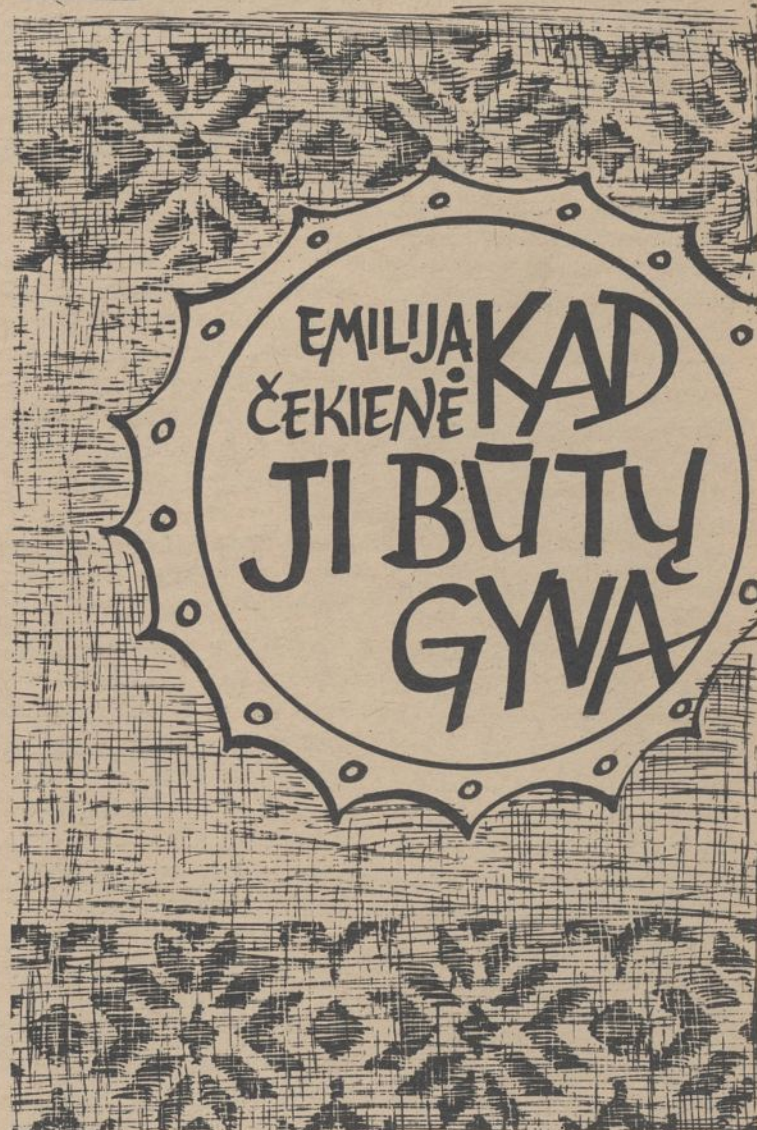
specifinėmis problemomis, kurių tarpe betgi yra du pagrindiniai rūpesčiai: laisvės siekimas senajai tėvynei ir pačių išeivių tautinis išlikimas. Šitos dvi temos aiškiai pirmuoja ir autorės raštuose.

Savaime žurnalistinis darbas, kaip tai seka iš pačios jo aptarties, tėra skirtas vienai dienai. Bet prancūzų kalbos dienraščio pavadinimas "Journal" lietuviuose įgavo skirtingą prasmę, būtent, žurnalo, išeinančio jau ne kasdien, o ilgesniais laiko tarpais, dažniausiai kas savaitę ar kas mėnesį. Mūsų prasme "žurnalas" yra jau kažkas svaresnio, ne kaip vienadienis leidinys, dienraštis. "Žurnale" skelbiame raštams teikiama paliekanesnė svarba, jie tarnauja ne tik kaip vienos dienos skaitinys.

Emilijos Čekienės straipsniai kaip tik priklauso žurnalistinio darbo rūšiai, kuri nesibaigia sulig ta diena. Savo pagaviu turiniu ir įtaigiu stiliumi jie yra verti, kad būtų surinkti vienoje vietoje ir išleisti atskiru leidiniu. Juose atsiviečia dabartinės emigracijos džiaugsmas ir rūpesčiai, lūkesčiai ir nusivylimai.

Ji kreipiasi į jaunimą, bet dar dažniau į moterį kaip šeimos sielą. Moters ir šeimos vaidmuo išeivijoje yra pirmą kartą, kuriai skirta žymi straipsnių dalis. Autorė rūpi lietuvių išlaikymas tremtyje. Tą temą ji aptaria kone kiekviename savo straipsnyje. Kaip pasta bi publicistė, sugebanti giliau pažvelgti į kiekvienai emigracijai grėsiantį nutolimo nuo savo tautos kamieno bei reikalo ir -- galutinėje išvadoje -- nutautėjimo pavojų, autorė visai pagrįstai skiria moteriai svarbiausią vietą lietuvių išeivijoje. Nusimanydama, kokį vaidmenį lietuvių moteris praeityje suvaidino, išlaikiusi sunkiausiomis sąlygomis šeimos lietuviškumą (jai prieš akis stovi dar savaime ne taip jau tolimas spaudos draudimo laikotarpis, kurį skulptorius Petras Rimša simboliškai perteikė "Vargo Mokymo" kūrinyje), publicistė Čekienė atvejų atvejais nurodinėja tremties moteriai likimo skirtą uždavinį -- neprarasti tautinio požiūrio vaikų ir juos išsaugoti lietuvių bei. Nuostabi išradingumu autorė panaudoja gausybę argumentų ir pavyzdžių, turinčių pagrįstą įsitikinimą, kad moteriai lemia ir dabartiniais laikais suvaidinti vyriausią vaidmenį lietuvių tremtyje išlaikyti.

Bet autorės straipsniai pasižymi ne vien tik

Emilijos Čekienės knygos "Kad ji būtų gyva", ką tik išspaudos išėjusios, aplankas, kurį piešė dail. Paulius Jurkus. Knygos pristatymas New Yorko ir apylinkės lietuviams įvyks š.m. gegužės 16 d. skemadienį, 4 v. p.p. Columbo Vyčių salėje 86-22 85 St. Wood haven, N.Y. Pristatymą rengia ALTS-gos Richmond Hill skyrius.

tai svarių argumentų dėstymu. Jos krūtinėje plauka jautri moteriška širdis. Autorė netramdo savo jausmų išsiliejimo. Ji neretai prakalba į savo seserį jausmingai, o kartais paeria savo raštus se poezijos perlų, ypač tada, kai įkalba apie moterį kaip motiną.

Jau pirmajame autorės šio rinkinio straipsnyje, skirtame motinai "Motinos Dienos" proga, užtikiname toki sakinį: "Mūsų poetai daug eilėraščių yra sukūrę lietuvių motinos garbei, o ypač motinai, išlaikiusiai šimtmečius lietuvišką žodį ir raštą. Tų pačių vilčių ir lietuvių deda mūsų išlaikyti tautą ir dabar". Autorė kreipiasi ir į priverstinę darbą "tolimos šiaurės" tremtinę, ir į "tėviškės padangėje" likusią lietuvių, ir į "laisvojo pasaulio" lietuvių motiną, kuriai skirta "tarp prabangos ir svetimų vilionių išugdyti sveiką ir dvasiškai tvirtą lietuvišką atžalą". Toji tema pinasi per daugelį autorės straipsnių.

Emilijos Čekienės publicistikoje glūdi gilus patriotizmas. Iš jos rašinių matyti, kad ji nuolat sielojasi savo tautos ir Lietuvos valstybės likimu. Ji ir tremtyje, šalia šeimos, neužmiršta savo tėvynės. Kokią temą ji benagrinėti, jos išvedžiojimuose slypi prarastos laisvės atgavimo

mintis. Ji yra tremtyje tėvynės meilės ir Lietuvos laisvės šauklys.

Autorė ir savo straipsnių antraštė pasirinko didįjį savo tautos sielvartą: "Kad ji būtų gyva". Ji -- tai lietuvių Tauta. O tinkamiausias sąlygas tautos dvasinei ir medžiaginei kultūrai ugdyti tegali sudaryti ne siliaujančiu užsidegimu ugdyti tegali sudaryti sa va nepriklausoma valstybė. Todėl publicistė nesiliaujančiu užsidegimu dedasi į bendrą lietuvių tautos pastangas vėl atgauti laisvę Tėvynei Lietuvai.

Emilijos Čekienės straipsnių rinkinys yra prasmingas įnašas į visos lietuvių tautos su-telktines pastangas išlikti tautai gyvai ir iš naujo laimėti laisvę Lietuvos valstybei. Autorė veiksmingai tęsia toliau garbingas tradicijas, kurias naujųjų laikų lietuvių tautos istorijoje sukūrė jokių cenzūros varžtų nevaržoma spauda, drąsiai kododama už žmonių ir tautų laisvę.

M A L E

OWNER-OPERATORS WANTED

If you have a late model tandem tractor and experience in interstate operation, join our growing company covering the Eastern and Middle U. S. Company trailers. Union scale. Paid benefits. Apply to: ST. LOUIS FREIGHT LINES

U.S. 20, 1/4 Mile West of Route 421, Michigan City, Indiana, or Call (219) 874-6271. (20-34)

Saugus ir pelningas santaupų investavimas į nekilnojamąjį turtą

Jūs gaunate Kalifornijos valstybės įstaigose įregistruotą nuosavybės lakštą, be Jūsų sutikimo ar su Jumis neatsiskaiciuvis niekam neperleidžiamą. Dėl smulkesnių informacijų kreipkitės į mus, lietuvių įkurtą ir vadovaujamą investavimo Bendrovę

RŪTA Inc., 3002 Santa Monica Blvd. Santa Monica, Calif. 90404 Tel.: (213) 828-7525

RUNGTYNĖS SU NACIAIS DĖL LIETUVOS (7)

NAMINIAME AREŠTE

Kuomet visa tai jau buvau mašininkei padiktavęs ir norėjau pereiti prie to, kaip sukilimas faktiškai įvyko ir kokių demaršų dėl to padariau Berlyne, dr. Legat, atėjęs į mašininkės kambariuką pasiteirauti ar jau toli esu pažengęs, tolimesni diktavimą nutraukė, lyg nepatenkintas, kad tokius dalykus užfiksavau popieriuje. Manė šitaip pertraukęs, ėmėsi pats statyti man konkrečius klausimus būtent:

-- Kaip Tamsta aiškini patį faktą, kad -- vokiečių kariuomenei žygiuojant pirmyn -- buvo suvališkai iš lietuvių pusės proklamuoja Lietuvoje valstybinę nepriklausomybę ir paskelbtas Vyriausybės sudarymas? -- buvo pirmas joks klausimas.

-- Paprastai -- atsakiau -- tai, paaiškindamas, tikriau pasakius, pakartodamas tą, ką jau buvau mašininkei padiktavęs, jog pagrindinis sukilimo tikslas buvo ne kas kita, kaip siekimas atstatyti Lietuvos valstybinę nepriklausomybę, kad visoms vokiečių ištaigoms, su kuriomis LAV-tui teko palaikyti santykius, buvo apie tai iš anksto žinoma, ir kad todėl joks sauliniškas aktas nebuvo padarytas. Kai dėl sudarymo Vyriausybės, tai dėščiau dr. Legatui, jog kiekvienas sukilimas esti organizuojamas arba vyriausybės nuvertimui, jei ji netinkama, arba jos pastatymui, jei jos nebebuvo.

-- Iš kur Tamsta žinai, kad ta Vyriausybė buvo tikrai sukilėlių paskelbta, o ne šiaip anonisuota per radiją, pvz. iš Klaipėdos, ar kurios kitos vietos vokiečių užnugaryje? -- buvo sekantis iš eilės dr. Legato klausimas.

-- Vyriausybė buvo paskelbta ne vokiečių, bet

KAZYS ŠKIRPA

rusų raudonosios armijos užnugaryje, būtentis Kauno, kuris tada tebebuvo sovietų rankose, ir radijo kalbėtojo balsas buvo man pačiam gerai pažįstamas -- atsakiau aš.

-- Kaip žiūri į visą tai Tamsta pats? -- kvotė mane dr. Legat.

-- Kaip lietuvis, galiu dėl to, kas Lietuvoje įvyko, tik pasidžiaugti, -- gavo iš manęs spontanišką atsakymą.

-- Tai suprantu, -- sumurmėjo dr. Legat pats sau. Kiek apsimastęs, tęsė klausinėjimą toliau.

-- Kuo aiškinate faktą, kad Vyriausybės priekyje, kaip ministeris pirmininkas, buvai paskelbtas Tamsta pats?

-- Manau, jog dėl to, kad esu Lietuvių Aktyvistų Fronto priekakyje ir kad į tą sąjūdį lietuvių tauta buvo sudėjusi savo viltis -- paaiškinau, atsakydamas į klausimą.

Pasakęs sau: "Dabar man viskas aišku", dr. Legat, kaip ir baigdamas apklausimą dar pasiteiravo:

-- Na, ką nūnai Tamsta manai toliau daryti?

-- Nieko ypatinga -- atsakiau jam, jog esu prašęs Reicho Vyriausybės nedaryti man kliūčių vyksti į Lietuvą perimti pareigas, kurioms tautos sukilimo buvau pašauktas, ir kad esu raštu apeliavęs į patį Fuehrerį ir Reicho Kanclerį Hitlerį.

Buvo galima pastebėti, jog šie mano tiesūs ir paprasti atsakymai trenkė dr. Legatą, kaip kūją į galvą. Jis, matyti, laukė iš manęs kokių diplomatinių išsisukinėjimų ar stačiai suklupimo prieš jį, kaip galingojo Reicho "machtpolitikos" vykdytoją, maldausiant ko kio pasigailėjimo. To jis

iš LAV vado nesulaukė. Man buvo drąsu šitaip žerti Legatui tiesą į akis, nes jaučiau, jog visa mūsų tauta buvo su manim. Iš kitos pusės, man buvo aišku, jog mano kovos draugai Tėvynėje -- lietuviai aktyvistai -- sukilėliai -- laukė iš manęs tokio pat pasiaukojimo ginant Lietuvos nepriklausomybės reikalą Berlyne, reikalą dėl kurio jie, LAV vado, vybės paikinimu, stojo ant kovos barikadų Tėvynėje, rizikuodami tuo, kas žmogui brangiausia -- savo gyvybe!

Po viso to dr. Legat, gerokai sumišęs ir paraudęs kaip gaidys, kažkaip nedrąsiu balsu, lyg jausdamas kad daro gėdos aktą savo Didžiajam Reichui prieš žmonijos istoriją, pareiškė maždaug šitą:

-- "Tai visa be galo idomu... Bet, kaip policijos pareigūnas, turiu iš aukštesės vietos pavidimą -- kuris mano tarnyboje yra pirmas toks ir man labai nemalonus atvejis, būtent, paprašyti Tamstos, kad, iki sekančio patvarkymo, savo buto, Achenbachstr. 1, be mano ištaigos žinios, nepaliktum. Jei kas kreiptųsi į Tamstą iš kurios nors kitos Reicho ištaigos arba Tamsta pats turėtų reikalą į ką kreiptis, tai teiktės pirma susisiekti dėl to su manim"

Tai reiškė naminių areštą. Jis įvyko tokiu momentu, kada visa lietuvių tauta dar nebuvo suspėjusi atsidžiaugti savo politiniu laimėjimu -- Lietuvos valstybinės nepriklausomybės atkūrimo proklamavimu ir sudarymu savos tautinės Krašto Vyriausybės. Viskas kraštas dar tebebuvo pasipuošęs tautinėmis Lietuvos vėliavomis tam nepaprastos reikšmės laimėjimui pagerbti, niekam birželio 25 dar nesu-

spėjus patirti, jog hitlerinė Vokietija jau griežėsi naujo Lietuvos nepriklausomybės sužlugdymo, pradėdama tą savo nusikalstamą darbą nuo naujosios Krašto Vyriausybės galvos ir Lietuvos pasiuntinio Berlyne izoliavimo jėgos pagalba.

-- Tai reiškia areštą, -- pasakiau, pertraukdamas policijos komisaro Legato verdiktą.

-- Ne, tai nėra joks areštas, o tik saugumo priemonė Tamstos asmens labui -- prieštaraavo dr. Legat.

-- Tai originalu, -- pastebėjau iš savo pusės, precizuodamas, jog tokiai mano laisvės suvaržymas, mano nuomone, kitaip negali būti suprantas, kaip areštas. Antra, sakiau, aš visai nejauchiu bent kokio nesaugumo savo asmeniui, ju labiau, kad kaip buvęs karininkas, dar nesu pamiršęs vartoti ginklų ir galėčiau pats apsisaugoti, jei kiltų koks nesaugumo pavojus, arba galėčiau prisišaukti vokiečių policijos pagalbos iš nuovados, kuri buvo visai netoli mano buto.

Į tokią mano repliką Legat nebeoponavo, tepasakydamas: "Bet tai nėra nesvarbu, kaip tą priemonę Tamsta supranti"

Pertraukdamas jį, aš pastačiau statų klausimą:

-- Už ką mane izoliuojate naminiu areštu?

-- Nieko -- tai negaliu ką daugiau pasakyti. Man tebuvo pavesta iš viršaus tik painformuoti Tamstą apie tą priemonę. Ji tetaikoma tik Tamstai vienam. Tamstos šeimos nariai jos ne liečiami, o taip pat jokių kitokių suvaržymų Tamstai neuždedama.

Kai paprašiau, kad leistų tuojau pat susisiekti telefonu su Užs. Rkl. M-ja, dr. Legat atsakė, jog tai nebūtų prasminga, nes kalbam apie priemonę pavartota su Užs. Rkl. M-jos žinia.

Tuomet dar paprašiau, ar negalėtų pasakyti, kuriam laikui esu izoliuojamas. Į tai dr. Legat atsakė, jog manęs, kad neilgam, gal net tik kelioms dienoms.

Baigdamas pasikalbėjimą pareiškiau žodinių protestą prieš suvaržymą mano laisvės benusikaltimo. Kartu atkreipiau dr. Legato dėmesį į tai, kad mano izoliavimą, nors ir naminiu areštu, lietuvių tauta galės suprasti, kaip įžeidimą jos pačios ir todėl sakyta aktas galėtų turėti svarbių politinių pasekmių lietuvių -- vokiečių santykiams, ne tik dabarčiai, bet ir ateičiai.

-- Tai būtų labai apgailėtina -- sutiko dr. Legat, suprasdamas įvykio politinę reikšmę.

Tuo pasikalbėjimas su policijos komisaru Legatu buvo baigtas ir galėjau atsisveikinti. Manė palydėjo iki pat mano buto durų dr. Legato sekretorius, irgi policijos pareigūnas. Matyti, to reikalavo policinės tarnybos nuostatai, nežiūrįnt, kad būčiau grįžęs į savo butą, jei palydovas ir nebūtų buvęs man pridurtas.

Po karo išryškėjo,

J. GRAUDA

Ilga televizijos programa

Kada vyko dvidešimt ketvirtas komunistų partijos kongresas, kiekvienas kremlinogistas, su užgniaužtu kvėpavimu, sekė m askvinius įvykius. Šioks toks Kremliaus stebėtojas ir jūsų korespondentas su savo pagelbiniu štabu, taip pat domėjosi kongresu ir jo prajovais. Kremlinogisto amatas reikalingas išradingumo, mokėjimo skaityti tarp "Tiesos" ir "Izvestijų" eilučių, ir taip pat išlaidų. Tarp Tarybų Sąjungos ir Jungtinių Amerikos valstybių nėra "special delivery" pašto patarnavimo, bet vis dėlto dar yra oro pašto ryšis. Ilgadistanciniais kabeliais vengėme naudotis, nes tai labai pabrangina informaciją. Tik paskačiuokite, kiek kainuotų keturių ar šešių valandų tiktai vieno atsakingo Politbiuro nario kalbos atpasakojimas. O kalbėjo kongrese ne vienas bet keliolika tokių kalbėtojų.

Pasiekusi mus spauda ir privačios žvalgybos laišakai kongreso didingumą pristatė visiškai išsamioje šviesoje. Kalbėjo Leonidas Ilijičius Brežnevus, po jo kalbėjo Aleksėjus Kosyginas. Kalbėjo dar Michailas Suslovas, Dmitrijus Polianskis, Viktoras Grišinas, Vladimiras Ščerbskis, Fedoras Kulakovas, Aleksandras Šelepinas ir Genadijus Voronovas, Dinmuchamedas Kunajevs ir Kirilas Mazurovas... Kalbėjo vyrai daug; ir kas kalbėtojas -- ateinančių penkerių metų planas atrodė vis patrauklesnis ir gamybiniais laimėjimas gausesnis.

Ateities laimėjimų planas buvo detalizuotas, išryškintas, išplėstas iki tokių smulkmenų, kad darėsi visiškai aišku, kad Tarybų Sąjunga suvarys įožio ragą imperialistines Jungtines Amerikos valstybes. Jeigu, pagal Pulgį Andriųši, Amerika yra valstybė, kur degtukus dalina už dyką, tai Tarybų Sąjunga, piatiletkai pasibaigus, dalins savo piliečiams netiktai degtukus ir dantų krapštikius (apie tokį dalinimą nė Pulgis nežinojo), bet ir Politbiuro narių atvaizdėlius...

Bet tai jau iš kitos operos. Mūsų kremlinogistinės studijos atrado, kad draugo Leonido Brežnevo kalba buvo ištisai perduota per televiziją. Kalba gi truko ištisas šešias valandas. Reiškia, jeigu įjungei televizorių vidudienį, tiktai šestą valandą, svirduliuodamas, baigsi Leonido kalbėjimo programą.

Šitaip įkliuvus, t.y. programą pradėjus, yra tam tikras pavojus, nusižiovauti, demonstruoti nesidomėjimą kalba, juo labiau, užsukti televizorių ir pradėti, su apsilankiusiu prieteliu proferanso partijėlę. Bet šitaip elgtis gana pavojinga.

-- Gal Brežnevo kalbą pertraukdavo kokia "komersialis"? -- paklausė naivus amerikoniškas smalsolis.

-- Mes neturime televizijoje "komersialis", -- atkirto iš Tarybų Sąjungos.

-- Tai, gal bulvių drožlių kramtymas prilaikė nervus ir dėmesį? -- pasiteiravo naivus amerikonas.

-- Mes neturime bulvių drožlių. Net balfiniuose siuntinėliuose jų neatsiunčia.

-- Tai kaip gi galima šešias valandas atidžiai sekti šitokią televizijos prajovą? -- stebėjosi naivus amerikonas.

-- Labai paprastai, kada žiūrovas ima visiškai įmigti, keturi tūkstančiai devyni šimtai šešiasdešimt trys komunistų kongreso delegatai, vos Brežnevą stveriasi stiklinės vandens, imdavo rėkti "Slava, Slava, Slava!", tai yra "garbė partijai!" ir visi atsibudavo, ir kongreso salėje, ir prie televizorių.

jog buvau nacių izoliuotas naminiu areštu ne dėl bent kokios priežasties iš mano pusės, o gryniausiais dėl to, kad hitlerinė Vokietija buvo apsišprendusi sukludyti Lietuvos valstybės atsikūrimą, nežiūrint anuometinio tikrai draugiško Vokietijai lietuvių nusistatymo ir LAV nuopelnų kojoje prieš bendrą Reichui ir Lietuvai bolševikinį priešą. Tai matyti iš 1941 m. liepos 31 d. Ges-tapo veiklos biuletenio (Tätigkeits und Lagebericht, vom 31. Juli, 1941) kur pasakyta: (Mic. T175 /136/2673698-9)

-- Nuo pat jo suspensavimo, buvusi Lietuvos Pasiuntinys Berlyne Kazys Škirpa išvystė Aktyvistų Sąjūdžio politinę veiklą pačioje Lietuvoje. Šis Sąjūdis buvo OKW palaimintas. Škirpos nuopelnas vokiečių kariuomenei pažymėtinas tuo, kad jo vyrai Lietuvoje naikino visą tai, kas buvo naudinga bolševikams ir apsaugojo nuo sunaikinimo visą kitą, kas buvo naudinga vokiečių kariuomenei (ir atkursi-

mai Lietuvai -- KŠ). Tuo būdu jie (aktyvistai -- KŠ) pravedė platų sukilimą, kurio dėka buvo betgi paskelbtas Lietuvos savarankiškos vyriausybės susidarymas su Škirpa kaip ministriu pirmininku. Veikiant apdairiau, šios nepageidaujamų politinės raidos (unerwunschte politische Entwicklung) būtų buvę išvengta. Kadangi tolimesnė Škirpos politinė veikla buvo absoliučiai priešinga vokiečių interesams (deutschen Interessen absolut zuwiderlieft), tai teko uždėti jam suvaržymą likti Berlyne.

Šios vokiečių paslapties anuomet dar nežinodamas, uždėtą man namų areštą interpretavau sau, kaip paprastą iš vokiečių pusės policinio paspaudimo priemonę, kad padarytų mane nuolaidesnį, arba kad -- laikant mane fiziškai izoliuotą Berlyne -- sumedžiotų sau kokią kitą asmenį iš lietuvių atbėgėlių tarpo, kuris būtų nacių projektams Lietuvoje priimtini (Nukelta į 6 psl.)

P. Augius

Lietuvos sodžius

POGRINDIS

REDAGUOJA POGRINDŽIO ŠTABAS

SVAJINGAS GEGUŽĖS MĖNUO

Sentimentalių rašytojų kūriniuose gegužės mėnuo buvo ir bus rišamas su pirmąja meile. Netgi ir dabar pirmoji meilė turi savo vietą kitų meilių kartotekoje.

Gaivalingos jėgos pavasaris gegužės mėnesyje prikelia iš žiemos miego mažus augalėlius ir didžiulius medžius. Tada ir mažas, paprastas mėsos gabalėlis -- žmogaus širdis -- ima kaž kaip neramiai plakti ir ilgėtis nuotykių. Gegužis žmogui yra tas pat, kaip morčios katinui.

Žiedai žydi ir skleidžia aromata. Pumpurai sprogsta ir lapeliai kalasi. Kaštanų žvakės iškyla, kaip užmautos ant sietyno. Pievutės atrodo pasipuosusios naujais ir brangiais salionų kilimais. Be to, ima burkuoti karveliai, čiulbėti paukšteliai ir linksmi bei melancholiškai kvarkti varlės.

Šią svajingą mėnesį lietuviškoji visuomenė turi skirti savo jaunimo konsolidacijai. Mokslo egzaminai eina savo keliu, nereikia kreipti į juos daug dėmesio. Gyvenimo bėgio ir bėgių subėgimo konsolidacija yra svarbiausia gegužės mėnesio užduotis. Tegu šį svajingą mėnesį jauna lietuviška širdis atranda jauną lietuvišką širdį. Tegu, per tai, nepradingsta išnykimo verpetuose lietuviškoji išeivija. Prie palankių gegužės mėnesio poveikių išeivija netgi gali didėti, tik nebaidykime simboliško gužučio nuo savo namų čiukurų.

Besikonsoliduojanti jaunoji karta išguis daugybę senimo ydų. Konsoliduotis gali aršaus bendruomenininko atžala su atkaklaus altininko atžala. Jungtis gali dialogininko prieauglis su antidialogininko prieaugliu.

O vėliau, porai dekadų nubėgus, tik iš nugeltusių spaudos puslapių jie skaitys, kaip atviro žodžio spaudiniai piovė priešingas nuomones, kaip konservatoriai vilko paskaitininkais pažanguosius, kaip frontai formavosi, tvirtėjo ir byrėjo, ir kaip siautėjo broližiški karai, visų prieš visus, ir vieno prieš kiekvieną...

Naujoji jaunimo konsolidacija atneš kitas nuotaikas, taikias, ramią, atvirą ir širdingą... REDAKCIJOS PRIERAŠAS: atrodo, kad šis korespondentas indoktrinuotas gegužės nuotaikų, bet gegužės proga dedame "svajingą gegužės" rašinį.

ORO BIULETENIS

Traviatos ženkle žalsvos dolerinės valvorykštės Chicagos madų salionuose, kailių krautu vėse ir moterų kirpyklose. Rytų su tuo žvabūns skersvėjai vyrų kišenėse, šiaip, Amerikos kontinente, tarybinių vėjų atoslūgis. Todėl nereikia laukti, kad tie vėjai atneš į Amerikos lietuvių scenas tarybinius paukščius. Lietuvių Fondo plantacijose skurdūs krituliai pastebėti periferijose. Chicagos erdvėje traviatiniai vėjai nuvarė kritulinius debesį į operinį darželį. Tačiau šeimyniniuose baliukuose, savitarpinėse pagerbtuvėse bei pasigerbimuose gausios asbachinės ir materialinės lūšys. Meteorologinės sąlygos apunkino Vienybei išsamiai pagauti Minto repotažus iš Vilniaus, tačiau tos sąlygos jau palankesnės Vilnės ir Laisvės antenoms. Pro pasitarimų būklus, kur nusmeigiamos jaunimo kongreso gairės, reikartais prašliaužia dialoginiai debesėliai, nesukeldami audringų efektų. Čiurlonio namų pastogėje tikrinamas į pietus pučiančio vėjo stiprumas. Detroite be viltiškai laukiama žemės drebbėjimo, kuris sugriautų lūšnas aplink Lietuvių Namų parkini-

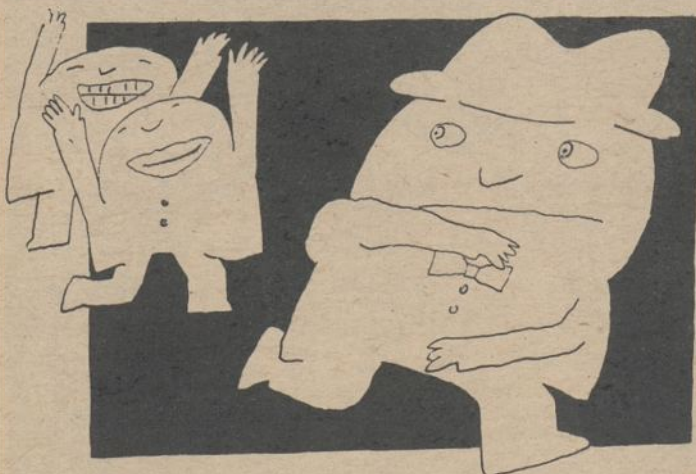

His Master's Voice
arba
Raudonas ruporas
arba
Rublių galia.

mo aikštę, idant Namai gautų erdvesnę parkinimo vietą. Tam tikslui detroitiečiai planuoja pasiskolinti žemės drebėjimą iš losangeliečių.

"GIMTASIS KRAŠTAS"
INFORMUOJA

Šis Vytauto Kazakevičiaus lapelis, leidžiamas išeiviams,

-- Kur bėga nuo mūsų tas rašytojas?
-- Jis sarmatijasi sueiti su mumis, kad neimtumėm klausinėti.
-- Ko klausinėti?
-- Ar teisybė Metmenyse parašė, kad visi rašytojai yra skiedikai, bedaikčiai ir be...?

KADZIULIS AMERIKOJE

(Priėjo Kadziulis ir tarė)

Kalbėjo balfininkas:
-- Kas kartą aš aplankau XY namus, vaikai man pasako, kad tėvelių nėra namuose.
Čia priėjo Kadziulis ir tarė:
-- Paieškok to XY operejo. Tu atrasi jį pirmose parterio eilėse.

-- Dirbu visuomenei, kaip jautis, -- skundėsi vienas tautietis, -- o žmonės nė kepurės nenori man pakelti. Sako, to padidėlio veikla jau nusibodo. Kaip įsigyti žmonių prielankumą?
Čia priėjo Kadziulis ir tarė:
-- Nusipirk Rolls-Roycą. Netik tau kepurę pakels, bet ir laikys sau už malonumą, tau, kaip vyskupėliui, ranką pabučiuoti.

-- Kaip ilgai dar gyvuos mūsų knygos ir knygnešiai? -- sušuko vienas susirinkime.
Čia priėjo Kadziulis ir tarė:
-- Kol bus gyvi pensininkai.

-- Lietuviškos knygos neįdomios, -- sakė viena ponija, -- jose nėra moterų liberalizacijos motyvų.
Čia priėjo Kadziulis ir tarė:
-- Kokį motyvą niūniuoją jūsų vyrai, kada plauna indus?

išvengia vilniškės "Tiesos" likimo, tualetinės tarnybos dėl tualetinio popierio nebuvimo. Iš eivai tualetinio popierio stokos nejaučia. Bet "Gimtojo Krašto" informacija netinka nė tualetinei tarnybai. Štai, ką praneša Kazakevičiaus oficiozas -- (Nr. 46): Cincinacio mieste gyvenąs dr. Vytautas Bieliauskas išleido dvi "Kultūrinės gelmės pasakose" knygas...

Kaip žinia tokį veikalą parašė kun. Vytautas Bagdanavičius! (Nr. 4): Pulgis Andriusis parašė autobiografiją "Spinton įleidus"...

Kaip žinia -- Pulgis Andriusis savo autobiografiją buvo pavadinęs "Septinton įleidus", t.y. pasiekus septintą dešimtį metų amžiaus. Kodėl Kazakevičius mini bolševikines kazematų "spintas" ir vienuotes? Pulgis nebuvo bolševikų kalėjime ir "spintose" nebuvo kalinamas.

Kodėl Vytautui Kazakevičiui mokama tikstančio rublių alga už broko informaciją? Ar neperkelti jį ir jo leidinį tualetinei tarnybai?

ABEJONE DEL WOMEN'S LIB

Siekti, kad vyrai imtų gimdyti vis dėlto bus gana sunku net ir radikaliausiomis moterų išlaisvintojoms.

N. Užabalienė (Draugas Nr. 37).

OPEROS BALIUS, PAMOKSLAS BLUSAGAUDŽIAI

Buvusioji Lietuvos Operos Traviata, Elzbieta Kardelienė, rašo Naujienose:

Visi solistai svečiai iš toliau atvykę į šventę (Operos balių) ir chicagiškiai buvo sugrįdę ankštai ir nepatogiai prie vieno staliuko pasienyje. Kai mus pristatinėjo publikai, mes negalėjome net atsistoti ir nusilenkti mums plojantiems svečiams, nes mūsų ilgų balių suknelių palos buvo prispaustos kėdžių ir sėdinčiųjų kojų...

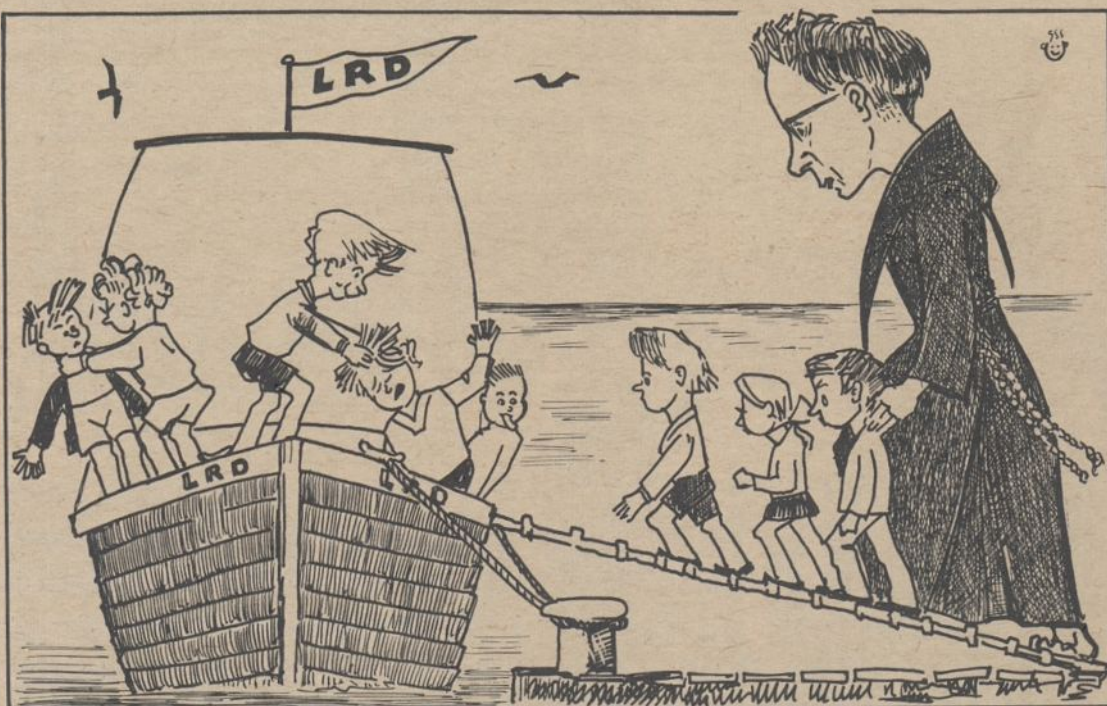
Kompozitorius kun. B. Markaitis atnašavo mišias ir pasakė pamokslą...

Mes girdėjome minint didį skulptorių Mikelį Angelą, Beethoveną ir kažkokius nenaudėlius menininkus, kurie esą blusinėdami gauda blusas ir vietoj to, kad jas nugulabytų, įleidžia kitam menininkui, kad tą nabagą gerokai pakandžiotų. Instinktyviai net atsigrižau, kas mano užpakaly sėdi ar tik ne toks blusagaudis...

SADUTĖ, TAUTINIŲ ŠOKIŲ ŠVENTĖ, PLAUKŲ TĄSYMAS

Alfonsas Nakas rašo Naujienose:

Į LIETUVIŲ RAŠYTOJŲ DRAUGIJĄ PRIIMTI KELI NAUJI NARIAI

LIETUVIŲ RAŠYTOJŲ DRAUGIJOS PIRMININKAS: -- Vaikučiai, mes plauksime į plačiuosius vandenį, tik nesimuškite ir ... būkite geri.

AUŠRELĖ LIČKUTĖ

APIE POLITIKĄ

Kur politinė veikla -- ten politinė smala. Be politinės smalos nėra politinės veiklos. Kaip veikimas pasiklos be politinės smalos? Tad kiekvienas teisdris išsmauot kitam duris. Vienas tars: tu kvilingėjai! Kits atkirs: o tu kvailėjai! Vienas nori, štai, bendrauti. Kitas rėkia: ignoruojai! Kaip gi sankaiką sugauti, kaip sueiti čia geruoju? kožnam protui savo nuomonė, kaip paveikti neklusnius: vienas linkęs į bendruomenę, kitas linkęs į veiksmus. Išėjties nėra išties: išėjties be išties. Be politinės smalos čia veikimas nesiklos. Tad kiekvienas teisdris vis smauiot kitam duris.

-- Kaip gi tu, begėdi, galvoji eiti į Traviatą, nenupirkęs man naujo minko ?!

suplėšyti neįstengė, o į katilą jį netilpo.

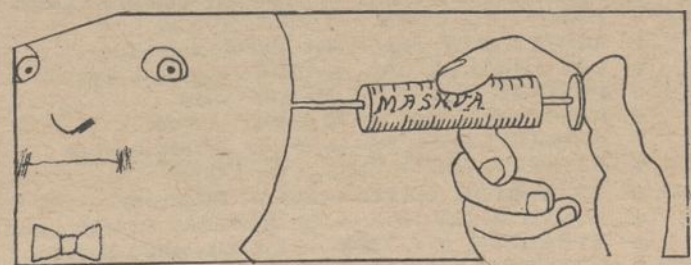
(Literatūra ir Menas)

ATVIRO ŽODŽIO STOKA

Jeigu kas iš lietuvių recenzen-

KULTŪRINIŲ VERTYBIŲ APSAUGA

Vienų namų katilinėje, Kaune, senos knygos buvo deginamos, gi senyva moteriškė kirviu kapojo seną, vertingą knygą. Ji griebėsi kirvio, nes knygos

Buvusių dipukų smegenų plovimo schema arba koegzistencijos hormonų švirkštas.

tų mūsuose taip (nepalankiai) atsilieptų spaudoje apie dirigentą ar solistę, tai gautų neišpasakytos pylos iš paliestojo ir jo gerbėjų. Pas mus gal jau net per daug to didelio jautrumo. Visur ir viską tik girk arba tylėk. (J. Daugl. - Draugas)

TARYBINIO JAUNIMO VEIDAS

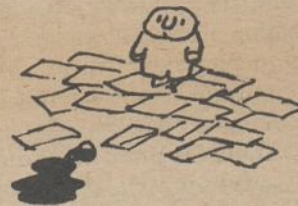
Apklausinėjus 250 Vilniaus jaunuolių, 85 net kelio nežino į operos ir baleto teatrą. Jaunimas linkęs pažitūrėti detektyvinį filmą, paskaityti knygą apie tris muškietininkus, Jaunimas vaikšto gatvėse sutranzistoriniais radijo aparatais...

(Komjaunimo Tiesa)

SU KITAIŠ ATSPALVIAIS

Kučiūnui įspūdi padarė jos (Ginos Čapkauskienės) koloritūrinis, dar su kitais atspalviais sopranas.

(A. Nakas-Naujienos)

SKAITYTOJAI PASISAKO

(Tai ne Pograndžio, bet Tėviškės Žiburių skaitytojai pasisako)

PIRMADIENIO rytą apie šeštą valandą aš, suvalgęs žmonos pakeptus du šegsus su bekonu, duodu žmonai kisą ir sprunku į strytą. Ant kornerio palaukiu, kur frendas ungaras atvažiuos pasipikina su karu (aš savo karą sėvinu, nes kai reikia naują pirkti tai labai didelis ekspansas). Tada mes greit sukame į haivę ir už dvidešimt minučių dideliu spydu pasiekiamė plantą, kur viename departamente pentiname karus per aštuonias valandas. Per tą laiką mes turime du brėkus po dešimt minučių ir pusę valandos lančaimą. Baigė darbą, mes vėl spydinam namo...

PENKTADIENIAIS visa šeima važiuojame šapintis į plazą, nes ten yra daug štorių, bučėnių, grosernyčių, dragštorių ir likerštorių. Prisiperkame visai savaitei šikenu, sosidžių, steikų ir vedžetėbelių...

ŠEŠTADIENIAIS pasikviečiame gerus frendus ir su jais išgeriame po šatą keš arba kokį drinksą susimaišom...

SEKMADIENIAIS su savo karu važiuojame į bažnyčią...

Džianas (T.Ž.)

Dėl A. Brazio debiuto

Kai A. Brazis debiutavo New Yorke Carnegie salėje, buvo du traukinio vagonai lietuvių, kurie smarkiai jam plojo. Naujienos

Chicagos Tėviškės lietuvių evangelikų parapijos choras verbių sekmadienį atšventė 20 metų sukaktį. Į koncertą atsilankė daug žmonių. Muz. Vladas Jakubėnas šiam koncertui parašė "Prisikėlimo kantatą". Nuotraukoje choristai ir dirigentas Jurgis Lampsatis, kuris jau daug metų sėkmingai chorui vadovauja.

ALT S-gos BALTIMORĖS SKYRIAUS VEIKLA

ALT S-gos Baltimorės sk. antrasis šiais metais susirinkimas įvyko kovo 27 d. Lietuvių Svetainėje, Pirminkas Vl. Bačanskas priminė, kad Taut. S-gos seimas Philadelphiaje bus gegužės 29-30 d. ir ragino narius, kas tik gali, iš anksto užsirašyti, kad nuvyktume didesniu būriu. Po to pranešė apie pavasarinį rengimą, kuris, deja, įstrigęs, nes buvę neįmanoma gauti numatytų dainininkų koncertinei parangos daliai.

V. Laukaitis pateikė parengiamą, jo 50 metų visuom. veiklos sukakties proga pagerbtuvės nukeltos į spalio 8 d. Kad tuščias tarpas ligi rudens nebūtų per ilgas, V. Laukaitis patarė surengti pikniką nariams savitarpį arčiau pabendrauti po atviru dangum. Pobūvis nutarta suruošti birželio mėn. narių Anelės ir Jono Račkauskų sodyboje. Dalyvaus tik narių šeimos ir jų draugai.

Šitoks pabendravimas tačiau būtų tik pramoga be platesnės, visuomeninės reikšmės. Tad sumanyta, kol oras bus dar neperkarš-

tas, aplankyti Lietuvos Ažuolą Annapolyje, Marylando sostinėje. Tokias išvykas ten lig šiol surengdavo Baltimorės Liet. Draugijų Taryba. Ažuolo pasodinimo pradininkui V. Laukaitiui dabar tapus sk. nariu, šia apeiga labiausiai pridera pasirūpinti vietos tautininkams.

Vargu rastum Amerikoj miestą, kur gyvena daugiau lietuvių, kad ten nebūtų kokio nors mūsų tautinio paminklo, kartais vienos vietos net kelių. Clevelandas garsus savo Kultūriniu Darželiu, Chicago turi Dariaus Girėno paminklą, New Yorkas — puošnų Liet. Kryžių ir Dariaus - Girėno paminklą. Mes, marylandiečiai, turime gyvą paminklinį medį — azuolą, prieš 35 metus atvežtą tiesiai iš pačios Lietuvos.

Ažuolas, liet. girių karalius, ženklina stiprybę, ilgą amžių, ir atsparumą audroms. Tas medis čia pasodintas tikriausiai ne dėlto, kad annapoliečiai turėtų daugiau pavėsio, bet kad šios valstijos lietuviams

akivaizdžiai primintų tolimą tėvynę ir įkvėptų azuoliško tvirtumo išlikti lietuviams.

Šitaip aptariant aplankymo prasmę, Annapolyje apeigoje dalyvauti raginama visa Baltimorės liet. visuomenė, ypač kviečiamas jaunimas ir šeštad. mokyklos lankytojai.

Juk jaunimas turės paveldėti Liet. Ažuolo globą, jie bus atsakingi, kad tas medis nebūtų paliktas šlami vienišas, nelankomas savo tėvynainių, nepatirdamas jų dėmesio ir širdies.

Išvyka ruošinama gegužės 16 d., 11 val. 30 min. Sugrįžus iš Annapolio, Liet. Svetainėje dalyvių lauks paruošti šilti pietūs.

Dar pasiūnekėta, ką daryti su nariais, kurie metų metais nematomi susirinkimuose. Priimant pareiškimus įstoti, siūlyta griežtai laikytis S-gos įstatų, priimti tik gerai apsvarčius.

Į skyrių šį kartą naujais nariais įrašyti: Anelė Račkauskienė ir Jonas K. Gužauskas. Ypač apsidžiaugta

nauju moterišku nariu, nes kuopoj labai trūksta moterų. Dabar jų bus 6.

Legijonierių pagelbininkių, veikiančių prie Liet. Lgijonierių 154 Dalinio, 25 metų sukakties proga nutarta pasigarsinti jų išleisimoje programos knygelėje.

Kadangi Washingtono, vadina muose dešiniojo sparno amerikiečių žygiuose už Pergalę iš Baltimorės šalia estų daugiausia dalyvauja Taut. S-gos žmonės, tai sk. raštininkas pranešė apie rengiamą trečią iš eilės tokių žygių, šįmet pavadintą Patrijų žygiu. Jis bus gegužės 8 d. Pabaltiečiai pakviesti dalyvauti su savo tautinėmis vėliavomis ir antikomunistiniais plakatais, o lietuviams pasiūlyta paruošti float'ą (paveikslą ant ratų), kur būtų atvaizduotas Simas Kudirka. Jei prisidėtų Washingtono tautiečiai, šis puikus sumanymas, lietuviams teikiąs didžiulę progą pasigarsinti, būtų įgyvendintas.

(sm)

NAMINIAME AREŠTE...

(Atkelta iš 4 psl.)

nesnis. Jei būtų buvę kitaip, tai gal būtų pasielgę su manim irgi kitaip -- gal net tuojaupat būtų nuėmę mane į kokią savo kacetą. Kitaip sakant, izoliavimas naminiu areštu -- kaip tada maniau -- tereikšė mankilpą ant kaklo, bet dar nejos užveržimą ir galą visoms mano pastangoms Lietuvai gelbėti.

Kad čia suminėta išvada nebuvo be pagrindo, tatau ėmė ryškėti jauseną dieną po mano arešto. Birželio 26 d. priešpiekt buvo atsisukinėjęs į mano butą vienas vokiečių saugumo pareigūnas, kuris ieškojo generolo St. Raštikio kažkokiam, kaip pasiaiškino, -- "svarbiu pasitarimui". Ir be komentarų buvo aišku, koks reikalas.

(Bus daugiau)

ROCHESTER

MONTREALIO JAUNIMO ANSAMBLIS "GINTARAS" ATVYKSTA Į ROCHESTERĮ

Gegužės mėn. 8 dieną, 7:30 val. vakare šv. Jurgio parapijos salėje 545 Hudson Ave., Rochester, N. Y., vietos skautų v-ją ruošia šaunų parengimą ir kviečia mūsų kolonijos, o taip pat ir gretimųjų apylinkių lietuvių prisidėti, atvykstant į jų ruošiamą koncertą.

Programą išpildys Montrealio Jaunimo Ansamblio "Gintaras" susidedas, maždaug, iš 50 jaunuolių, kuriems vadovauja to ansamblio steigėjas ir jo dabartinis vadovas Zigmąs Lapinas. "Gintariečiai" atliks gana įdomią bei mišrią, net virš 20 įvairių dalykelių, lietuvių liaudies muzikos, dainų, šokio ir žodžių pykę, palydint lietuvių liaudies instrumentų orkestro k. a. birbynės, skudučiai, vamzdeliai, įvairių rūšių kanklės, rageliai ir ilgi beržiniai trimtai.

Po programos bus šokiai, žaidimai, ir veiks abu būfetai.

Gros geras vokiečių orkestras. Bilietų kainos prieinamos visiems.

Šis plataus masto rengimas, pareikalaus iš mūsų skautų ne tik darbo ir triūso, bet ir lėšų. Tad paremkime jaunimą!

pro žiūroną

M. SARGENIS

RUSIJA — PELIŲ SPĄSTAI

Tie, kurie išgyvenome vienerių metų bolševikinę okupaciją Lietuvoje, gerai žinom, kaip komunistinė diktatūra užgnaužia kūrybinę laisvę ir verčia rašytojus melagingai rašyti. Tačiau ir žiauriausioje diktatūroje atsiranda nepalaužiamo nusistatymo rašytojų, kurie pasipriešina komunistinei diktatūrai ir kovoja dėl žodžio ir minties laisvės. Pastaruoju metu ypač šis laisvės sąjūdis plečiasi pačioje Rusijoje, kur iš 120 milijonų rusų atsiranda būrys pasiryžėlių kovotojų dėl žmonių ir tautų laisvės. Šių pasiryžėlių tarpe yra ir jaunas rusų rašytojas Vladimiras Bukovskis, 28 m., kuris dėl antibolševikinės minties raštų buvo pusantų metų uždarytas į psichiatrinę kliniką ir trejus metus iškentėjo sunkių darbų stovykloje. Dabar vėl trečią kartą yra suimtas ir kalinamas. Jo pasikalbėjimai pateko į laisvąją Vakarų spaudą. Dėl to jis buvo kaltinamas bolševikų prokuroro Vankovičiaus. Į prokuroro klausimą, ar jūs manote, kad negalima gydyti psichiškai sergančiųjų, rašytojas Bukovskis atsakė: "Aš kalbu ne apie psichinius ligonis, bet apie sveikus žmones, kurie dėl politinių įsitikinimų ir veiksmų yra uždaryti į psichiatrines ligonines, kaip pvz., mokslininkas ir rašytojas Medviedjevas ir daugybė kitų".

Toliau Bukovskis priminė prokurorui Stalino laikus, kada kalėjime jo vienam bičiuliui enkavedistai bemušdami sulaužė nugarą. Ar tai ne brutalizmas? O kiek Stalinas ir jo tarnai išužėdė lietuvių, latvių, estų, ukrainiečių ir pačių rusų?

Kada prokuroras paklausė rašytoją, kodėl jis buvo du kartu nubaustas, Bukovskis paaiškino, kad jis buvo nubaustas už politinių pamokų nelankymą. Ar tai esąs nusikaltimas? Prokuroras patvirtina, kad tai nėra nusikaltimas, ir primena rašytojui, kad jis galėjęs dėl to skųstis... Deja, rašytojas skundėsi, bet niekas bolševikinėje Rusijos politinių kaltinamųjų skundų neišklausė... Kada prokuroras pagąsdino rašytoją ir pabrėžė, kad jis laikysis kitų pagrindų, negu rašytojas, Bukovskis dialektiškai bolševikinį prokurorą sumovė: "Aš laikausi teisės pagrindų. Gaila, kad jūs, kaip prokuroras, laikotės kitų pagrindų..."

Į prokuroro klausimą, kodėl rašytojas gyvenąs Rusijoje, o neišvykstąs į Ameriką, Bykovskis atsakė: "Ar jūs mane į Ameriką išleisite? Juk jūs žinote, kad negalite išleisti, tai kodėl siūlote? Jūs gerai žinote, kad Rusija yra kaip pelių spąstai: čia galima įlįsti, bet negalima išlįsti". Ir į tokius spąstus pakliuvo ne tik rašytojas Bukovskis, bet ir milijonai bolševikinės Rusijos žmonių, kurie kenčia nelaisvę, persekiojimus, psichiatrinių ligonių, darbo stovyklų ir kalėjimų režimą.

"KULTŪRINIŲ MAINŲ" ŠALININKAMS ŽINOTINA

Š.m. pradžioje į Mančesterį, Anglijoje, atvyko iš Petrapilio kultūrinė bolševikų delegacija, kurioje dalyvavo ir jauna, 22 metų, vertėja Marija Vovčok. Ji pabėgo nuo šitos delegacijos ir gavo Anglijos egzilines teises. Neseniai Londono laikraštis "Sunday Telegraph" išspausdino M. Vovčok pareiškimą apie "kultūrinių mainų" organizacijos darbą komunistinėje Rusijoje. M. Vovčok pažymėjo, kad, jei bolševikinė administracija duoda kam nors užsienio aplankymo vizą, tai ji vienokiu ar kitokiu būdupiliečio išvykimą susieja su slapta NKVD tarnyba. Ji taip pat buvusi slaptosios bolševikinės žvalgybos užangažuota surinkti Anglijoje vizitines korteles, pavardes ir adresus žmonių, su kuriais "kultūrinių mainų" delegacija matysis. Ji turėjo uždavinį sekti du bolševikų delegacijos atstovus. Jos giliu įsitikinimu, "kultūrinių mainų" organizacija yra tik priedanga politinei bolševikinei veiklai išplėsti. Mūsų akimis, ši organizacija tėra įkurta bolševikiniam špionazui laisvajame pasaulyje didinti.

PATAISA. Mano straipsnyje apie Daytono lietuvių bažnyčią ir šventovę klaidingai pasakyta: carrillon vargonai. Turėjo būti Elektroniniai carrillon varpai, Praleista ir kad klebonas kun,

Titas Narbutas yra autorius knygos "Marijos Šventovės Amerikoje", kuri knyga irgi yra išleista anglų kalboje, "Marian Shri-nes of the Americas".

K. S. Karpis

JEI JŪS NORITE SIŪSTI
SIUNTINIŲ — DOVANAS Į LIETUVĄ IR
VISAS SOVIETŲ SĄJUNGOS DALIS
NAUDOKITĖS PATARNAVIMU PLAČIAI ŽINOMOS
FIRMOS

PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY,
Inc.

(Licensed by Vnešposyltorg)

VYRIAUSIA ĮSTAIGA

Tel. (212) 581-6590
(212) 581-7729

1776 Broadway, New York, N. Y. 10019

Siuntiniai siunčiami per mūsų firmą paskyrimo vietą pasiekia trumpiausiu laiku. Siuntinių pristatymas garantuotas. Visi maitai apmokami mūsų įstaigose, gavėjas NIEKO NEMOKA.

Prie firmos skyrių yra krautuvės; jose rasite žemiausiomis kainomis pasirinkimui įvairiausių audinių, taip pat maisto produktų, odos avalynės ir kitų daiktų. Firma—skyriai atidaryti kasdien nuo 9 valandos ryto iki 6 valandos vakaro. Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 9 valandos ryto iki 4 valandos popiet.

MŪSŲ SKYRIAI:

• ALLENTOWN, PA. — 126 Tilghman Street	HE 5-1654
• BALTIMORE, MD. — 1900 Fleet Street	DI 2-4240
• BROOKLYN, N.Y. — 1536 Bedford Avenue	IN 7-6465
• BUFFALO, N.Y. — 701 Fillmore Avenue	TX 5-0700
• CHICAGO, ILL. — 1241 No. Ashland Avenue	HU 6-2818
• CLEVELAND, OHIO — 1028 Kenilworth Avenue	PR 1-0696
• DETROIT, MICH. — 11601 Joe Campau Avenue	365-6780
• FARMINGDALE, N.J. — Freewood Acres	363-0494
• HAMTRAMCK, MICH. — 11339 Joe Campau Avenue	365-6740
• HARTFORD, CONN. — 122-126 Hillside Ave.	249-6216
• JERSEY CITY, N.J. — 219 Montgomery Street	HE 5-6369
• LOS ANGELES, CAL. — 107 So. Vermont Avenue	DU 5-6550
• NEWARK, N.J. — 378 Market Street	MI 2-2452
• NEW YORK, N.Y. — 78 Second Avenue	OR 4-154C
• PHILADELPHIA, PA. — 631 W. Girard Avenue	PO 9-4507
• RAHWAY, N.J. — 47 E. Milton Ave.	381-8997
• SO. BOSTON, MASS. — 396 W. Broadway	AN 8-1120
• SOUTH RIVER, N.J. — 46 Whitehead Avenue	CL 7-6320
• SYRACUSE, N.Y. 13204 — 515 Marcellus Street	475-9746
• TRENTON, N.J. — 1152 Deutz Avenue	EX 2-0306
• UTICA, N.Y. — 963 Blecker Street	RE 2-7476

PETKUS
LAIDOJIMO ĮSTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel TO 3-2108-9

TRYŠ MODERNIOS KOPLYČIOS

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

LOJALUMO PARADAS

Visos lietuvių organizacijos kviečiamos su vėliavomis dalyvauti Clevelande ruošiamame Lojalumo parade šį šeštadienį -- gegužės 1 d. Renkamasi Chester ir 17 St. 2 val. p.p.

ALT Clevelando
Sk. Valdyba

SENELIŲ VAKARAS

Gegužės 1 d. Šv. Jurgio parapijos salėje yra ruošiamas pobūvis visiems Clevelando seneliams pagerbti ir palinksminti. Vakaras prasideda 5 val. p. p. ir tęsis maždaug dvi valandas.

Moksleiviai ir studentai išpildys trumpą bet linksmą meninę programą su tautiniais šokiais, kanklių muziką ir dainomis. Po programos visi svečiai bus pavaišinti. Senelis ir senutė vyriausį amžiumi iš dalyvių bus apdovanoti.

Seneliai neturintieji priemonių atvažiuoti į šį vakarą, prašomi pranešti Elenutei Razgaitytei (442-9321) arba Vyteniui Čyviui (486-5970). Jaunimas stengsis tokius pavėžinti į salę, ir po vakaro — į namus.

Laukiame visų!

Rengėjai

KANADOS JAUNIMO KONCERTAS CLEVELANDE

Toronto ansamblis, jau spėjęs su koncertais apskrieti visas didžiąsias lietuvių kolonijas, gegužės mėn. 8 d., šeštadienį atvyksta į Clevelandą ir šv. Jurgio parapijos salėje duos dainų, birbynių, skudučių, kanklių ir tautinių šokių koncertą.

Toronto ansamblis Birbynė yra grynai jaunimo meno junginys: jam vadovauja Lietuvoje gimusi, bet svetimoje žemėje išaugusi muzikė Dalia Skrinkaitė-Viskontienė ir ansamblių sudaro 80 Kanadoje gimę iš ankstyvesnės ir naujosios emigracijos lietuvių tėvų moksleiviai ir studentai.

Koncerto pradžia 7:30 val. vak.

Koncertą rengia Vysk. M. Valančiaus lituanistinės mokyklos tėvų komitetas, kurį sudaro V. Palūnas, E. Alšėnienė, L. Nagevičienė, R. Mickevičienė, Br. Mainelienė ir V. Rociūnas.

Bilietai kainos 3, 2 ir 1 dol. Dėl rezervacijos prašoma kreiptis į Tėvų komitetą narius.

Po koncerto veiks bufe-

Toronto Birbynė su dirigente Dalia Viskontiene atvyksta į Clevelandą koncertui, kuris įvyks gegužės 8 d. Šv. Jurgio parapijos salėje.

L.T.M. ČIURLIONIO ANSAMBLIO DIDYSIS KONCERTAS

1971 m. gegužės 22 d. (šeštadienį), 8 val. vak. (punktualiai)
NAUJOS PARAPIJOS SALĖJE — 18022 NEFF ROAD

PROGRAMOJE:

MISŖUS, VYRŲ IR MOTERŲ CHORAI SU SOLISTAIS, TAUTINIAI ŠOKIAI, KANKLIŲ IR PŪCIAMŲJŲ INSTRUMENTŲ ORKESTRAS.

Šis koncertas skiriamas Čiurlionio Ansamblio išvykai į Pietų Ameriką paremti.

ĮSIGYKITE
IŠ ANKSTO.

GAUNAMI: Šv. Jurgio parapijos salėje po liet. pamaldų ir prie įėjimo.

Po koncerto pasivažišinimas.

Kviečiame visus tautiečius dalyvauti.

KVIETIMAI: 6, 5, 4, 3 dol., moksleiviams 2 dol.

UŽSAKANT TEL. skambinti: J. Malskis — 486-9165, I. Bublienė — 481-8854, V. Plečkaitis — 731-7699, F. Eidimtas — 692-1129.

Č. A. IŠVYKOS P. AMERIKON VYKDOMASIS KOMITETAS

tas, šokiams gros Akrono gimnazijos kapela. Clevelando lietuviai kviečiami koncerte dalyvauti.

• Clevelando Arenoje šį ketvirtadienį, balandžio 29 d., 8 v. v. įvyks imtynės tarp Johnny Powers ir Ernie Ladd. Be to, Hans Schmid rungsis su Domenic Denucci ir bus kitų imtynininkų. Bilietai nuo 4 iki 2 dol.

• ŠV. KAZIMIERO Lituanistinės Mokyklos koncertas įvyks š. m. gegužės mėn. 2 d., Naujos parapijos salėje. Programoje vaidinimas, mokyklos choras ir tautiniai šokiai. Programą atliks mokyklos mokiniai. Rengia Tėvų Komitetas.

• A. L. Tautinės S-gos Clevelando skyriaus metinis susirinkimas šaukiamas š. m. gegužės 2 d., 12 val. Lietuvių Namuose (877 E. 185th St.). Dabotvarkėje numatyta valdybos ir revizijos komisijos pranešimai, ALT S-gos seimo ir kiti reikalai. Susirinkime bus išrinkti skyriaus atstovai į ALTS seimą, o taip pat ir nauja skyriaus vadovybė — valdyba ir revizijos komisija.

BROKERS WANTED

DRIVER-OWNERS WITH HEAVY DUTY TRACTORS. Payment on percentage basis, which includes driver's wages.

Apply to Mr. THRELOFF Geo. F. Alger Company 3050 LONNY RD., DETROIT, MICH. An Equal Opportunity Employer (29-32)

• JAV ir Kanados Lietuvių Bendruomenės IV Dainų šventė įvyksta š. m. liepos mėn. 4 d. Amfiteatro salėje, Chicagoje.

Bilietai gaunami "Marghiuose", 2511 West 69th Street, Chicago, Ill. 60629, tel. 778-4585. Bilietai kainos: \$3.00, \$4.00, \$5.00, \$6.00 ir \$7.00.

Užsakant bilietus telefonu ar laiškais, nurodyti kurių kainų ir kiek bilietų užsakoma. Užsakyti bilietai bus rezervuoti. Neatsiėmus užsakyto bilieto iki š. m. birželio 15 d., jie bus parduoti kitiems.

Kas norėtų, kad bilietai būtų pasiųsti paštu, tam bilietai bus pasiųsti tik gavus už bilietus pinigus. Tuo atveju bilietų užsakytojas turi atsiųsti kartu su pinigais ir sau pačiam adresuotą voką su pašto ženklu. Siųsti čekius ar money orderius, ant kurių užrašyti: Pay to the order of Lithuanian Song Festival Committee, adresas: 2511 West 69th Street, Chicago, Ill. 60629, tel. 778-4585.

• Tautinių Šokių Institutas primena, kad š. m. liepos 5-17 d. rengiami kursai naujiems tautinių šokių mokytojams paruošti. Kursai vyks Chestertone, Indianoje, V. Jonyno vasarvietėje.

Norintieji šiuose kursuose dalyvauti, prašomi pranešti ne vėliau š. m. birželio 1 dienos.

Kursantai gaus pilną pragyvenimą, tik turės patys padengti kelionių išlaidas. Rašyti šiuo adresu: Tautinių šokių Institutas c/o Irena Šilingas, 7222 So. Whipple St., Chicago, Illinois 60629.

• JAV LB Kultūros Fondo Valdybą 1970-1973 metų kadencijai sudaro: Anatolijus Kairys — pirmininkas (2955 W. 71st Street, Chicago, Ill.); Juozas Šlajus — vice pirmininkas; Marija Remienė — sekretorė; Marija Grėbliūnienė — išdėninkė (6941 So. Washtenaw Ave., Chicago, Ill.); Antanas Kareiva — sandėlio vedėjas (7030 So. Rockwell Ave., Chicago, Ill.); Vytautas Jasinevičius — valdybos narys. K. Fondo valdyba maloniai prašo, kad visi bendrieji raštai būtų siunčiami K. Fondo pirmininko adresu; knygos, vadovėliai ir kiti užsakymai — sandėlio vedėjo adresu; atsiskaitymas (pinigai) siunčiami išdėninkės adresu.

• Apdraudos reikalais geriausius patarnavimus gausite kreipdamiesi į Z. Obelenį tel. 531-2211.

• Perkant ir parduodant namus kreipkitės į Ed. Čapą — Capas Realty So., tel. 732-8242.

Visais gyvybės, sveikatos bei pensijų draudimo, o taip pat ir akcijų-investavimo (mutual funds) reikalais kreipkitės į V. Giedraitį, tel. 944-6835.

SUPERIOR SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION

MOKA AUKŠTAS PALŪKANAS UŽ PADĖTUS INDĖLIUS.

Už paprastus indėlius moka **5%**

Visiems indėliams valdžios apdrauda pakelta iki \$20,000.00.

Teiraukitės bet kuriame SUPERIOR SAVINGS skyriuje dėl taupymo sąlygų ir Jums bus paaiškinta, kokį taupymo būdą pasirinkti, kad gavus didžiausias palūkanas.

SUPERIOR SAVINGS skyriai:

798 EAST 185th STREET
Telephone 481-8552

6712 SUPERIOR AVENUE
Telephone 431-2497

13515 EUCLID AVENUE
At Superior — (Near Rapid)
Telephone 681-8100

DELLA E. JAKUBS & SON LAIDOJIMO ĮSTAIGA

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai 35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
361-1763

936 East 185th Street
531-7770

AMERIKOS LIETUVIŲ PILIEČIŲ KLUBAS

6835 Superior Ave. Telef. 391-1143
Cleveland, Ohio

Kviečia visus tapti klubo nariais.

Palaikydami Klubą — kartu paremsime Clevelando lietuvių organizacijas.

Penktadieniais galima vaišintis bulviniais blynais, dešromis, virtiniais ir kepta žuvimi. Kitomis dienomis įvairūs kiti valgiai.

Visi susitinkame Lietuvių Klube!

PRENUMERUOKIME DIRVĄ!

DIRVA,
6907 Superior Ave.,
Cleveland, Ohio 44103

Prašau siųsti Dirvą 1 metams (1/2 metų) šiuo adresu

Dirvos prenumerata 1 metams — 13 dol., 1/2 metų 7 dol.

Ta proga jungiu Dirvai auką dol.

Parašas

Adresas

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

AMERIKOS LIETUVIŲ TARYBOS

PAREIŠKIMAS

Atsakydama į pakartotinius paklausimus, Amerikos Lietuvių Tarybos Valdyba bei neleidimas pačiai Tautai savo reikalus tvarkyti, sulaukė laisvojo pasaulio tautiečių nuomonės, bet kokių ryšių su okupantu įstaigomis ir jam tarnaujančiais pareigūnais. Daugelio tokių pareigūnų akla tarnyba svetimiems negali būti suderinama su Tautos daugumos balsu ir nusistatymu.

Privatūs šeimininkai santykiškai su tautiečiais Lietuvoje sudaro esamą aplinką, vienintelį perskirtą lietuvių bendravimo būdą. ALT Valdyba nemano, kad būtų naudinga ir išmin-

tinga į lietuvių suvažiavimus, seimus ir kokius kongresus kviešti "atstovus" iš pavergtos Lietuvos. Jei kas ir atvyktų, tai atstovautų ne pačią Tautą, bet jos pavergtą režimą. Negalėtų ir jie čia pareikšti balsą, nesuderintą su okupanto siekimais, negalėtų atverti tylinčios Tautos aimaną ir troškimus.

Amerikos Lietuvių Taryba, sudaryta iš organizacijų, siekiančių Lietuvos laisvės, ir atstovaujanti JAV lietuviams, ir toliau be jokių nuolaidų sieks Lietuvos Nepriklausomybės atstatymą.

Tegul visos Lietuvių jėgos būna sujungtos lietuvių Tautos laisvei atsiekti.

Dr. Kazys Bobelis

Amerikos Lietuvių Tarybos Pirmininkas

JAV LB Darbuotojų rytinio pakraščio suvažiavimas šaukiamas š. m. gegužės mėn. 1 ir 2 dienomis, Paterson, N. J. (šv. Kazimiero parapijos salėje, 147 Montgomery Pl.). Suvažia-

vime kviečiami dalyvauti visi bendruomenės darbuotojai, ypač raginami apygardų ir apylinkių valdybų nariai arba jų atstovai. Registracija prasidės gegužės 1 dieną, 11 val. ryto. Suvažiavimą globoja LB Patersono apylinkė, todėl suvažiavimo reikalais prašoma kreiptis į pirmininką Antaną Rugį, 212 Lawrence Pl., Paterson, N. J. 07501, telef. (201) 525-3340.

Kun. Juozas Zeliauskas perėmė Lietuvių saleziečių centro vadovybę iš išvykusio Brazilijon kun. Pr. Gaveno.

Šiuo metu Amerikoje lankosi kun. P. Urbaitis, kuris renka aukas saleziečių misijos reikalams.

Inž. K. Krulikas, iš Richmond Hill, N. Y., neseniai atšventęs 60 metų amž. sukaktį, siūsdamas Dirvai paremti auką 10 dol., rašo, kad Dirva patriotiniai ir kultūringai redaguojama ir būtų toliau tuo keliu eiti.

Lietuvių Inžinierių ir Architektų Sąjungos New Yorko skyriaus sekantis susirinkimas įvyksta gegužės 8 d., šeštadienį, vakare dr. J. Bilėno namuose, Huntington, L. I., N. Y. Programoje prof. Vytautas Kavolis skaitys paskaitą tema "Revizionizmas šiandien".

Stasys Santvaras baigia spaudai paruošti poeto Fausto Kiršos pomirtinius raštus. Visą redagavimo bei perrašymo darbą tikisi atlikti gegužės mėnesį. Fausto Kiršos raštų išleidimu rūpinasi Lietuvių Rašytojų Draugija. Sausdinimo išlaidas apmokėti tikimasi iš velionies kuklaus palikimo.

Inž. B. ir R. Veitai Bostone, labai aktyviai dirba su Jaunimo Akcijos Komitetu S. Kudirkos reikalu ir finansiniai remia Lietuvių Jaunimo Informacinį Centrą. Lankydami Chicagoje, turėjo pasitarimą su LB Centro Valdybos vicepirmininko jaunimo reikalams, Juozu Gaila ir LB Tarybos prezidiumo pirmininku Vytautu Kamantu. Juozas Gaila pažadėjo Lietuvių Bendruomenės finansinę paramą LJIC biuletenio leidimui. Šiuo metu LB Centro Valdyba šiam reikalui paskyrė \$300.00.

LVS "Ramovė" New Yorko skyrius skelbia rašinio konkursą tikslu rasti konkrečius ir veiksmingus būdus bei priemones šio laiko dvasioje ir raidoje Lietuvių Tautos Laisvei ir Nepriklausomybei atgauti.

Tema: Nauji keliai ir būdai kovoje už Nepriklausomos Lietuvos atstatymą.

Konkurse gali dalyvauti asmenys ne senesni 35 metų amžiaus.

Rašinys neturėtų būti trumpesnis kaip 1500 žodžių, parašytas mašinėle dvigubu tar-

pu, prisiunčiamas ne vėliau 1971 m. spalio 15 d.

Rašinys, pasirašytas slapyvardžiu, siunčiamas paštu šiuo adresu: Mr. J. Kliveckas, 76-13 85 Rd., Woodhaven, N. Y. 11421. Tame pačiame voke su rašiniu turi būti įdėtas kitas mažesnis užlipdytas vokas su tikrąja autoriaus pavarde ir adresu. Už geriausią rašinį, bus įteiktas konkurso laimėjimo pažymėjimas ir \$150.00 piniginių premija.

Premijos įteikimas 1971 m. lapkričio 23 d. minėjimo metu New Yorke.

Komp. Juozui Stroliai norima pastatyti paminklą Lietuvių šv. Kazimiero kapinėse Chicagoje. Nors jis pats savo kūryba pasistatė sau amžiną paminklą ir žemiškiems paminklams priskyre labai pareinančią vertę, mūsų pastatytasis tebūna padėka jam už paliktą kūrybinį lobį. Gyviesiems ir ateinančioms kartoms tai būtų ženklas, kur išsisi dainų giesmių ir instrumentalinės muzikos kūrėjas, lietuvių liaudies dainų rinkėjas, muzikologas.

Auką siūsti Juozo Stroliaus paminklo sąskaiton, Nr. 61961-9 Chicago Savings and Loan Assn., 6245 So. Western Ave., Chicago, Ill. 60636.

Paminklo statymo komitetą sudaro: pirm. Donatas Bielskus, 6559 So. Richmond, Chicago, Ill. 60629, vicepirm. Stasė Petersonienė ir ižd. Irena Smieliauskienė.

Pranešama iš Lietuvos, kad 1971 m. balandžio 2 d., Skuode, po ilgos ir sunkios ligos mirė Antanina M. Vaišnienė. Palaidota Lenkimų parapijos R. K. kapinėse.

1970 m. gruodžio 25 d. Margių km., Vilkaviškio apskr. savo ūky, mirė Juozas Rimša, 96 m., skulptoriaus Petro Rimšos brolis. Palaidotas Paežerių km. kapinėse.

Niagaros pusiasalio "Žalgirio" vietininkija gražiai paminėjo šv. Kazimierą kovo 14 d. St. Catharines, Ont. Paskaitėle skaitė Vaidilutė Šetkaitė. Programą atliko skautės, vadovaujamos N. Gverždytės. Buvo montažas, dainos, eilėraščiai. Publika nepagailėjo plojimų. Po iškilmingos dalies sekė Kaziuko mugė. Ją parėmė skautų tėvai ir rėmėjai. Paulė ir Jonas Skeivelai paaukojo 20 dol. skautų reikalams.

STEEL BROKERS WANTED
round trips, points between Michigan and Northeast Ohio. Must be able to pass ICC physical. Owner operators, permanent leased.
WHITE STAR TRUCKING INC.
Call 216-456-0026 ask for Mr. DiPerna
An Equal Opportunity Employer (30-36)

ANTANAS TAMOŠAITIS

Iluzija

ATSIŠVEIKINTA SU BAGDONAVIČIAIS

Vis daugiau ir daugiau žmonių sulaukę pensijos palieka Chicago ir keliauja kitur šiltesnio bei sausesnio klimato ieškodami. Paskutiniu metu nemažas susidomėjimas yra atkreiptas į Hot Springs Arkansas, kur jau yra gerokas lietuvių būrys įsikūręs.

Jonas ir Vaclova Bagdonavičiai, pardavę savo sodybą Lemonte pavadintą "Subdivision Lietuva" nusipirko gražų namą Hot Springs ir balandžio pabaigoj išvyksta ten apsigyventi.

Jonas Bagdonavičius visą laiką sielojasi lietuviškais reikalais ir remia kiekvieną pozityvų darbą Lietuvos naudai ne pripažindamas jokių kompromisų ar nuolaidų. Eidamas įvairias pareigas Lietuvoje ir būdamas tvirtu nusistatymo yra pats nemažai nukentėjęs, bet ir daug gero žmonėms padaręs jiems pagelbėdamas sunkiose aplinkybėse, todėl turi daug draugų ir pažįstamų, kurie visad jį paminė geru žodžiu.

Jonas Bagdonavičius yra išrinktas Lietuvių Atgimimo Sąjūdžio Garbės Nariu ir taip pat yra entuziastingas Lietuvių Fondo rėmėjas ir kol sveikata leido, ėjo Fondo revizoriaus pareigas. Lietuvių Atgimimo Sąjūdis suruošė Bagdonavičiams atsisveikinimo vakarienę Neringos restorane balandžio 17 d., kur susirinko didelis būrys jo bendraminčių ir draugų. Vakarienė praėjo la-

Dail. Antano Tamošaitio tapybos kūrinių paroda atidaryta Montrealyje The Arts Club Gallery, 3448 Stanley St. š. m. balandžio 27 d. ir tęsis iki gegužės 14 d. Atidara kasdien nuo 10 v. ryto iki 6 v. vak.

Parodos proga išleistame kviesly rašyt. Henrikas Nagys dailininką pristato dviem kalbomis — anglų ir prancūzų. Parodoje išstatyta 30 kūrinių.

JAV LB švietimo Tarybos sąstatas yra toks: Jonas Kavaliūnas — pirmininkas; Stasys Rudys — vicepirmininkas, išdininkas ir mokyklų inspektorius; Juozas Tamulis — sekretorius; kun. Povilas Dilys ir kun. dr. A. Juška — religinis auklėjimas; kun. Juozas Vaišnys, SJ — jaunimo skaitiniai; Jonas Bagdonas — fizinis auklėjimas ir sportas; Kleopas Girvilas — mokytojų ruošimas; Audronė Kubiliūtė — akademinis jaunimas ir jaunimo organizacijos; Juozas Masilionis — aukštesniosios mokyklos; Antanas Masionis — mokyklų inspektorius; Juozas Plačas — pradžios mokyklos; Domicelė Petrulytė — priešmokyklinis auklėjimas.

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

Vilties Draugijos šimtininkui ir
Dirvos atstovui Kanadoje

PRANUI BASČIUI,

jo mylimam broliui ANTANUI Lietuvoje mirus, nuoširdžią užuojautą reiškia

Vilties Draugijos Valdyba
ir
Dirva

A + A

VYTAUTUI KONČIUI

mirus, jo žmonai ALDONAI, tėvui prof. IGNUI ir broliui LIŪDUI su šeima reiškiamo gilią užuojautą

Elena Kalvaitienė
Ona ir Antanas Vilėniškiai

A. A.

ANTANUI BASČIUI

Lietuvoj mirus, jo brolių PRANĄ BASTĮ, seserį ONĄ PLIENAITIENĘ ir visus gimines giliai užjaučiame

J. Vaitkus
J. Stanaitis

Šviesaus atminimo bičiuliui

A + A

kun. dr. STASIUI VALIUŠAIČIUI

mirus, brolių JUOZĄ su šeima ir kitus gimines, gilaus liūdesio valandoje, nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdimė

Janina ir Mykolas
Biliūnai

Mieliems prieteliams ROMUI ir ONUTEI ŠIAUDIKIAMS ir giminėms, jų motinai-uošvei
TEKLEI ŠIAUDIKIENEI
Lietuvoje mirus, jungdamiesi prie jų skausmo, giliausią užuojautą reiškia

Valerija ir Mečys Šimkai
ir
Placida Balšaitytė

Mielai

VALERIJAI VAIČJURGIENEI

ir šeimai, dėl brangaus TĖVELIO mirties, gilią užuojautą reiškia ir kartu liūdi

Liuda ir Vaclovas
Senutos

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

MAŽEIK & EVANS

6845 SO. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL.

TRY S MODERNISKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

Mašinoms vieta

REpublic 7-8600 REpublic 7-8601